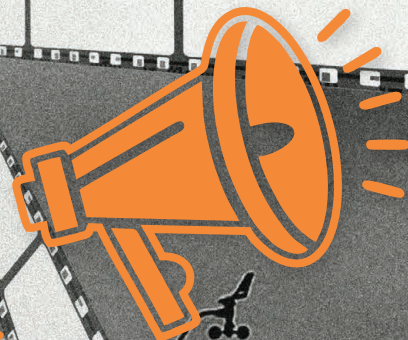

megafon

Tiskana izdaja portala Megafon.si št. 88 - I. IV - 30. maj 2025

u v i d e t i , n e v i d e t i

onstran meje

kultura

intervju

lokalne legende

**Vodik v Trstu
kot izboljšava
ali škoda?**

stran 22

**Izpostavljeni
filmi
Kino Otoka**

stran 18

**Igor Bezinović o
filmu o okupaciji
Rijeke**

stran 14

**Kdo ne
pozna
Izyja?**

stran 4

Zakon o psihoterapiji: kaj razdvaja stroko in politiko?

| Simon Smole

Čeprav ideje o ločenem zakonu, ki bi urejal psihoterapevtsko dejavnost in predvsem reguliral to področje, obstajajo že več kot dvajset let, so se prvi dejanski premiki zgodili lani. Pot zakona o psihoterapevtski dejavnosti ni enostavna, ker mora ta razrešiti temeljne dileme tega področja in poseči v obstoječa razmerja moči. Do velikih nestrinjanj glede tega, kakšen bi zakon moral biti, je prihajalo že znotraj delovne skupine, ki je osnutek pripravljala.

Nov predlog zakona ne določa več dveh poklicev, torej poklica psihoterapevta in kliničnega psihoterapevta, ampak določa le en poklic in ureja izvajanje psihoterapevtske dejavnosti. Psihoterapevtsko dejavnost uvaja tudi v socialno varstvo in šolstvo. Podpornike in nasprotnike zakona najbolj razdvaja vprašanje, ali psihoterapija sodi izključno v zdravstvo. Odzivi strokovne zdravstvene javnosti so v veliki meri kritični do zakona. Zdravniška zbornica, oddelki za psihologijo treh slovenskih univerz ter združenja psihiatrov, kliničnih psihologov in otroških psihiatrov opozarjajo, da zakon predvideva preohlapne pogoje za opravljanje dejavnosti. Med glavnimi očitki je odsotnost zahtevane medicinske izobrazbe, kliničnih izkušenj ter znanstvene utemeljenosti nekaterih psihoterapevtskih pristopov.

Psihoterapevti odgovarjajo, da je kvalifikacije psihoterapevtov v svojih pravilih za licenciranje že davno določila Slovenska krovna zveza za psihoterapijo – SKZP, ki jih je uskladila z mednarodnimi standardi.

Klinična psihologinja Maja B. Kranjc je opozorila, da zakon dovoljuje, da psihoterapevt postane vsakdo z drugo stopnjo izobrazbe, ne glede na področje študija, in s tem obide zahtevo po strokovnih osnovah iz duševnega zdravja. Specializacija naj bi bila mišljena kot specializacija v zdravstvu, s kroženjem znotraj različnih zdravstvenih ustanov, pod mentorstvom kliničnih specialistov in ne pod mentorstvom akademskih profesorjev znotraj zasebnih šol. Ključni del zakona, ki buri duhove, so torej vstopni pogoji za izvajanje psihoterapije. Za pridobitev licence bosta dovolj ustrezna stopnja izobrazbe in prostor za izvajanje dejavnosti.

Poglejmo, kaj piše v osnutku zakona: »Ker se psihoterapija smatra za samostojno znanstveno vedo, predlog člena predvideva, da minimalne vsebine izkazujejo strokovno usposobljenost psihoterapevta in zato niso potrebna dodatna predznanja, ki bi bila pogoj za vstop v sistem strokovnega usposabljanja. Minimalen obseg ur je skupen vsem psihoterapevtskim pristopom.« Argument psihoterapevtov, da naj so v psihoterapijo vključeni še drugi strokovnjaki, saj

zdravstveni sistem več kot očitno ne zmore zadovoljiti potreb prebivalstva, se zdi dokaj prepričljiv, prav tako kot tisti o visokih strokovnih kriterijih za tako zahtevno dejavnost, kot je psihoterapija.

Mikrobiolog Andraž Stožer se je na svojem profilu na Facebooku takole odzval na zakon: »Od terapevta pričakujem, da ima znanja s čim več psihoterapevtskih področij in ob tem vsaj nekaj ve tudi o mojih ostalih zdravstvenih stanjih in možnih interakcijah z ostalimi boleznimi in zdravili. Predvsem pa si od njega želim, da pred terapijo opravi diagnostiko in oceno, kateri od pristopov je zame najprimernejši.« Za mnoge je sporno tudi določilo, da Ministrstvo za zdravje lahko podeli javno pooblastilo eni ali več pravnim osebam zasebnega prava, ki bodo nosilci javnega pooblastila zbornice, s čimer se preprečuje monopolizacija. To pomeni, da zakon ne predvideva ene same psihoterapevtske zbornice, ki bo izvajala nadzor, ampak namenoma dopušča pluralnost.

Dokaz, da zakon ni le strokovno reševanje problema duševnega zdravja v družbi, ampak so v ozadju tudi jasni finančni interesi, potrjuje poročanje portala Necenzurirano. Aleš Živkovič, posebni svetovalec ministrice za zdravje Valentine Prevolnik Rupel, je sooblikoval zakon o psihoterapiji. Zakon je zasnovan tako, da psihoterapevtom odpira dostop do financiranja iz javne zdravstvene blagajne. Le nekaj tednov pred koncem javne razprave o zakonu je Živkovič v Sloveniji ustanovil podjetje Intraego, registrirano za izvajanje psihoterapije. Na ministrstvu v tem ne vidijo konflikta interesov, čeprav zakon prinaša koristi prav podjetjem, kot je njegovo. “

ujeto v mrežo

KVALITET
VAZDUHA

Ha, tako smo se imeli v Somboru. **Saša**

Ste tudi sami posneli kako zanimivo, nenavadno ali lepo fotografijo? Delite jo z nami in jo pošljite na: razglednice@megafon.si
Sprejemamo tudi video posnetke.

Mogoče so zato izumrli samorogi. **Jana**

Tudi mi smo spoznavali lepote irskega Gallwaya. **Petra**

LP iz Makarske. **Irena**

PARLAMENTIRANJE

Referendumske čeri

Blaž Omahen |

Minili so že skoraj trije tedni od prvega referendumskega poraza vladne koalicije, kar je te dni uradno potrdila tudi Državna volilna komisija. Po sedmih zaporednih referendumskih vprašanjih, kjer so se volivke in volivci odločili po željah vladne koalicijske večine, jim je tokrat kljub ali pa prav zaradi taktike bojkota spodletelo. Referendum so prepričljivo izgubili na čisto vseh voliščih znotraj Republike Slovenije, pa tudi na večini volišč v tujini na veleposlaništvih in diplomatskih predstavništvi. Večina volivk in volivcev se je v podporo zakonu izreklo le na voliščih v Beogradu, Sarajevu ter Haagu.

Prva neposredna posledica, ki iz tega izhaja, je neuveljavitev zakona o dodatku k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti. A to danes ne zanima nikogar več. Demokrati oziroma poslanska skupina nepovezanih poslancev ter Nova Slovenija sta v hlastanju po medijskem prostoru sicer že takoj naslednji dan vložili interpelacijo proti ministrici in glavni nosilki zakona Asti Vrečko. A časovnice državnoborskih postopkov pogosto ne dohitejajo dnevno-političnega dogajanja, zato je zelo verjetno, da bo tema že precej postana, ko bo obravnavana v državnem zboru.

Večje posledice tega referenduma so politične, saj je tako opoziciji kot koaliciji sedaj jasno, da je opozicija na referendum, ne glede na relevantnost tematike, sposobna pripeljati dovolj volivk in volivcev, da zakon pade. To vladno koalicijo, ki je imela do volitev še nemalo načrtov, do neke mere ovira. 90. člen ustave sicer določa, da referendum ni dopustno razpisati o zakonih o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe

države, varnosti ali odprave posledic drugih nesreč, o davkih, carinah in proračunu, o zakonih o ratifikaciji mednarodnih pogodb ter o zakonih, ki odpravljajo protiusustavnost. Tako na primer ni verjetno, da bi se odpravili na referendum o noveli zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo. Malo verjetno je tudi, da bi Mihi Kordišu in njegovim socialistom uspelo s pobudo za referendum o obrambnih izdatkih.

Bolj resno grožnjo pa predstavlja potencialni referendum o pokojninski reformi, ki še ni bila sprejeta, je pa ključna za črpanje evropskih sredstev in za politično usodo ministra Luke Mesca. V delavsko koalicijo združeni sindikati in nevladne organizacije od vlade zahtevajo izpolnitev svojih zahtev, v nasprotnem primeru pa napovedujejo referendum. To so črtanje višanja upokojitvene starosti, črtanje daljšega referenčnega obdobja za izračun pokojnin in črtanje slabšega usklajevanja pokojnin s plačami. Minister Mesec je napovedal poskus zblizanja stališč, rok za spremembe v predlogu zakona, ki ga je postavila delavska koalicija, pa se izteče prav danes.

Če je pri zadnjem referendumskem porazu koalicija lahko zamahnila z levo roko, češ da gre samo za podpornike desnih strank, potencialni referendum o pokojninski reformi predstavlja večjo mino. Če bi se proti vladi združili sindikati ter nevladne organizacije, prikimala pa bi jim tudi desna opozicija, bi ta poraz lahko koaliciji pred volitvami močno škodoval. Nenazadnje je referendum o pokojninski reformi že tlakoval pot v opozicijske klopi Borutu Pahorju in njegovi vladni koaliciji. “

Iz leta v leto več izdanih kazni za napačno parkiranje

Andraž Velkavrh
foto: megafon

V vseh večjih slovenskih mestih je na področju parkiranja že nekaj časa prisotno veliko pomanjkanje prostora, saj se zdi, da je avtomobilov precej več kot parkirnih mest. Poleg tega težko najdemo brezplačna parkirnišča, saj so tudi tista ob nakupovalnih središčih večinoma za zapornico. Ljudem tako ne preostane drugega kot kupiti dovolilnico, ki pa praviloma vselej ne zagotavlja parkirnega mesta. Tisti, ki si abonmaja ne privoščijo ali do njega niso upravičeni, pa so primorani vsakodnevno plačevati parkirnine, ki je vsako leto višja. V primeru, da parkirnega listka ne kupiš, se pri tvojem avtomobilu nemudoma pojavijo redarji, katerih zadolžitev je kaznovati vse tiste, ki parkirnine niso plačali oziroma so avto pustili na nedovoljenem in neprimernem mestu.

V Mestni občini Koper z javnimi parkirnimi mesti upravlja Marjetica Koper. Gre za pet tisoč parkirnih mest, označenih z modro barvo, namenjenih kratkotrajnemu parkiranju. Poleg teh skrbi še za garažni hiši pod Osnovno šolo Koper ter pod Areni Bonifika ter za parkirni hiši Belveder in P+R Sonce. Potrebno je vedeti, da cen parkirnih mest Marjetica ne določa, saj je za to zadolžena Mestna občina Koper, ki cene potrjuje s sklepom župana. Kljub jasnemu navodilu in smernicam o uporabi in plačilu parkirnišča pa se iz leta v leto povečuje število izdanih kazni. V lanskem letu so redarji oglobili 11.634 ljudi, medtem ko so jih leto prej 10.266. Razlika je očitna, pripisujejo pa jo predvsem povečanju števila obiskovalcev v času poletne turistične

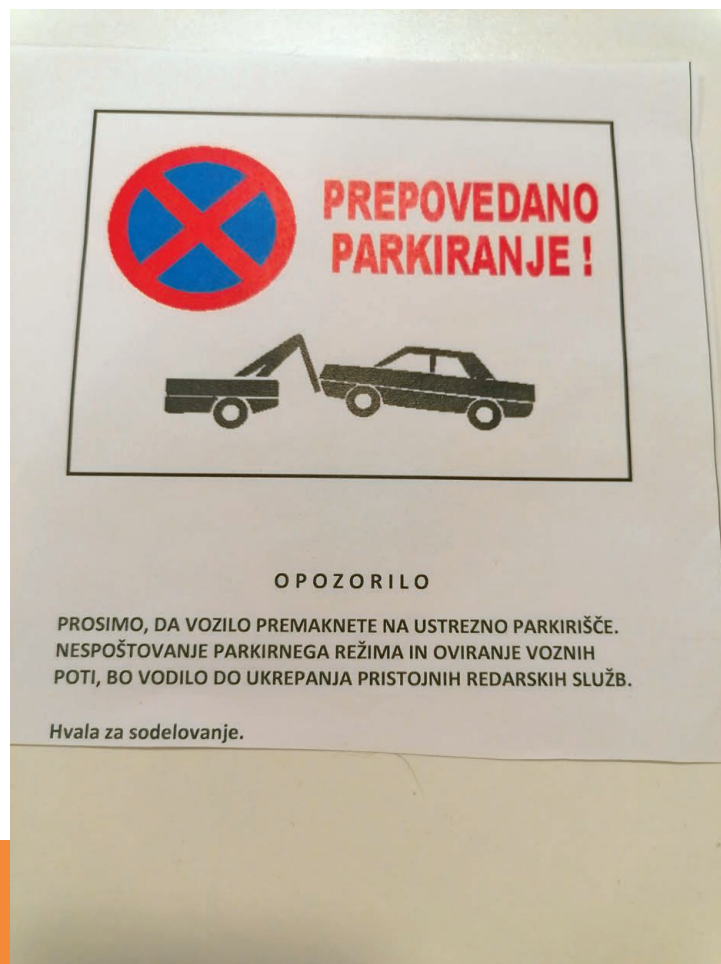
sezone.

Operativni center občinskega redarstva (OCOR) skrbi za prijave napačno parkiranih vozil. Vsak jih lahko pokliče, ni pa nujno, da bodo posredovali, saj se občinsko redarstvo odzove zgolj na prijave, ki zahtevajo takojšen odziv. Sem spadajo tudi tako imenovani »pajki«, ki poskrbijo za odvoz nepravilno parkiranih vozil, a takih primerov boja ni veliko. Sicer pa je center v letu 2024 zabeležil 3.037 prijav. Poleg klicev, vezanih na medobčinsko redarstvo, OCOR sprejema tudi klice za medobčinsko inšpekcijo in prekrškovni oddelek. Klicateljem nudi večino informacij glede medobčinskega redarstva in drugih postopkov, ki jih vodijo službe Medobčinske uprave Istra (MUI).

Redarji imajo veliko dela, saj kaznujejo tako tiste, ki parkirajo na napačnem, nedovoljenem mestu, kot tudi tiste, ki na pravilno označenem mestu ne plačajo parkirnine. Kljub temu je postopkov za uvedbo prekrškovnega postopka zoper kršitelja neplačila parkirnine bistveno manj kot prekrškov prepovedane ustavitve in parkiranja, kjer je to v nasprotju z omejitvami in prepovedmi, izraženimi s prometno signalizacijo. Po Zakonu o prekrških lahko občinski redar namesto izreka sankcije kršitelja opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če občinski redar oceni, da je glede na pomen dejanja opozo-

rilo zadosten ukrep. To lahko stori do izdaje plačilnega naloga. Če se po izdaji plačilnega naloga kršitelj z izrečeno globo ne strinja, lahko poda ugovor. Tega obravnava prekrškovni organ, ki lahko skladno z navedenim in ostalimi dokazi postopek o prekršku ustavi, izda opomin ali potrdi izdan plačilni nalog. Po prejemu odločitve lahko kršitelj, ki se z odločitvijo ne strinja, poda zahtevo za sodno varstvo, o kateri odloča sodišče. Na Medobčinski upravi Istre so največ prekrškov prepovedane ustavitve in parkiranja lani zabeležili na Vojkovem nabrežju v Kopru.

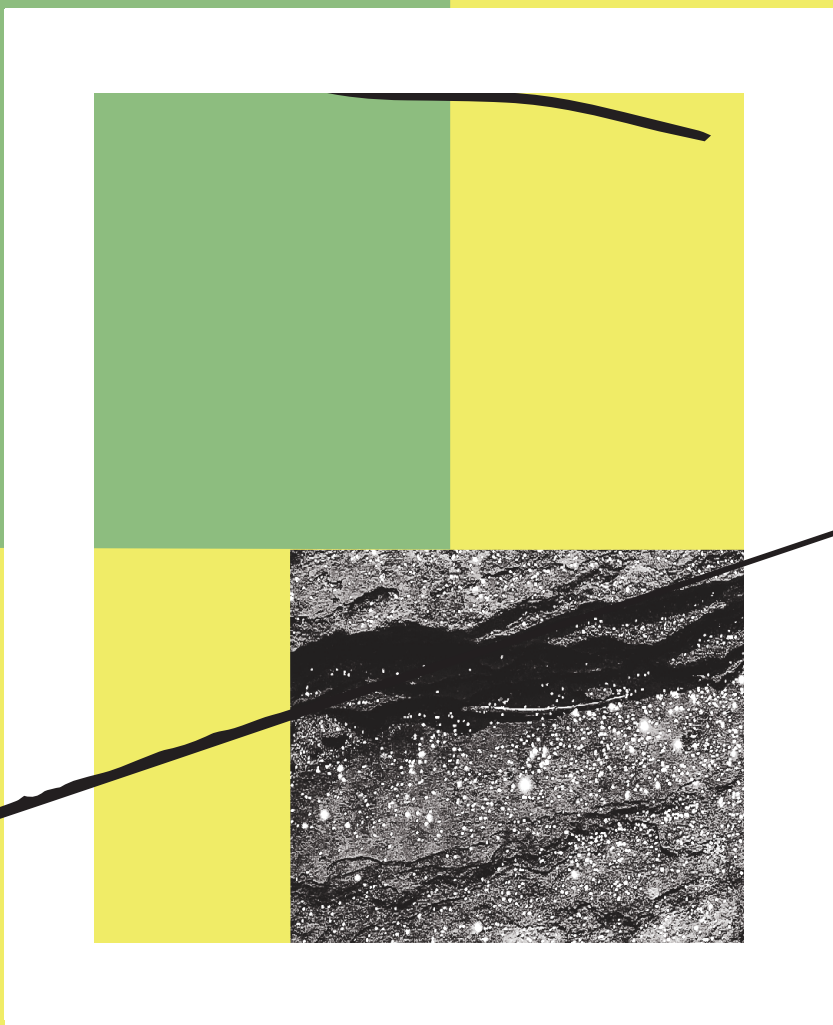
Pred meseci so koprski taksisti, ki imajo svoje mesto v neposredni bližini mestne tržnice, opozarjali na to, da na mestih za dostavo na »njihovem« parkirnišču ljudje pogosto parkirajo svoje avtomobile, mestno redarstvo pa jih po njihovem mnenju ne oglobi. Na MOK so nam zagotovili, da občinsko redarstvo redno izvaja nadzore cestnega prometa tudi na površinah, ki so namenjene avto-taksi prevozom in dostavi, ter ustrezno ukrepa ob ugotovljenih nepravilnostih. »Na površini, namenjeni za avto-taksi prevoze, so zarisana tri parkirna mesta za dostavo, ki so z vertikalno prometno signalizacijo omejena na 15 minut. Če občinski redar zazna zlorabo časovne omejitve, mu na vozilo izda obvestilo o prekršku ali kršitelju izda plačilni nalog,« so na to temo še dodali mestni veljaki. ☞

KINO OTOK 21

Isola
4-8
6 25

kinootok.org

ISOLA CINEMA

Vandalizem in naprave na javnih prostorih

So avtomati za hrano in pijačo res najbolj vandalizirani v slovenski Istri?

Ana Zupan
txt&foto

Prodajni avtomati za hrano in pijačo so postali nepogrešljiv del vsakdana v Istri. Nahajajo se na številnih lokacijah, kot so pisarne, šole, zdravstvene ustanove, športni objekti in druge javne površine. Na uredništvo smo s strani enega od zaposlenih v podjetjih, ki se ukvarjajo z avtomati, prejeli neuraden namig, da naj bi bili ti največkrat žrtve vandalizma prav v slovenski Istri.

Eno od večjih podjetij na področju prodajnih avtomatov v Sloveniji je Automatic Servis d. o. o. s sedežem v Ljubljani. Na različnih lokacijah po Sloveniji in na Hrvaškem skrbi za štiri tisoč tovrstnih avtomatov. V Istri so njihove naprave prisotne v večjih mestih, kot so Koper, Piran, Izola in Poreč, ter na številnih drugih lokacijah in so ponavadi sestavljene iz dveh delov: avtomata za tople pijače in hladilnika z oknom, skozi katerega lahko izberemo izdelek.

»Lani smo več vandalizma zaznali pri dvorani Bonifika, kjer so poleg ostalih stvari avtomate tudi ‚razstrelili‘ in jih tako poškodovali. Storilce so na kraju izvajanja vandalizma policisti prijeli,« je dejal direktor poslovne enote Koper Automatic Servis Matjaž Novak. Sicer pa pravi, da večjih posebnosti ni, kar potrjujejo tudi na Policijski upravi Koper. »V takšnih primerih gre lahko za prekrške po Zakonu o javnem redu in miru ali za kazniva dejanja, pri katerih gre največkrat za poškodovanje tuje stvari. Obravnavali smo posamične primere poškodovanj avtomatov za hrano in pijačo, pa tudi različnih parkomatov. Velikokrat objestneži poberejo prigrizke in napitke ter denar, nemalokrat pa gre zgolj za objestno dejanje, ko poškodujejo avtomat in pobegnejo. V nekaterih primerih smo kršitelje tudi dobili na kraju dogodka,« je pojasnila Anita Leskovec, predstavnica za odnose z javnostmi Policijske uprave Koper in višja samostojna policijska inšpektorica. Statističnih podatkov na temo vandalizma sicer ne vodijo.

Podjetja, ki upravljajo s prodajnimi avtomati, se tveganje vandalizma trudijo zmanjšati z različnimi ukrepi. Med njimi so namestitve avtomatov na bolj varnih in osvetljenih lokacijah, uporaba bolj odpor- nih materialov pri izdelavi avtomatov ter redno vzdrževanje in nadzor. Poleg tega s

vseh članov družbe. Pomembno je, da vsak posameznik prispeva k ohranjanju urejenega okolja in spoštuje javno lastnino. Sodelovanje med občani, lokalnimi oblastmi in policijo je ključno pri odkrivanju in preprečevanju tovrstnih dejanj.

Prav tako je pomembno, da starši in

policijo in lokalnimi skupnostmi sodelujejo pri preprečevanju tovrstnih dejanj.

Vandalizem, kot sta uničevanje javne in zasebne lastnine, negativno vpliva na kakovost življenja in občutek varnosti v skupnosti. Policija poudarja, da je preprečevanje vandalizma skupna odgovornost

skrbniki otroke vzgajajo v duhu spoštovanja do skupnega prostora. Policija svetuje, da v primeru zaznave vandalizma ali sumljivih dejavnosti takoj obvestite pristojne organe. S pravočasnim ukrepanjem lahko preprečimo nadaljnjo škodo in prispevamo k varnejšemu okolju za vse. **66**

megafon tv

Izpostavljam izbrane vsebine na Megafon TV - Televiziji Slovenske Istre:

30. maj - petek

18:00 : Pregled tedna - kratke novice iz Istre

31. maj - sobota

18:00 : Pogled nazaj - zgodovinska oddaja
Zgodnjesrednjeveško steklo iz Kopra

2. junij - ponedeljek

18:00 : In vivo veritas - pogovorna oddaja
dr. Boštjan Bugarič o prostorski politiki v slovenski Istri

3. junij - torek

18:00 : Tema tedna
Duševno zdravje v času vojn, naravnih nesreč in gospodarske negotovosti

4. junij - sreda

18:00 : Kulturni raport - oddaja o kulturnih dogodkih
Deset let obalnih rim (2. del)
20:00 : Ilin ... Akcija! - oddaja o filmu
O filmu 2 brata 2 sestre

5. junij - četrtek

17:50 : Poročanje s festivala
Kino Otok/Isola Cinema

6. junij - petek

17:50 : Poročanje s festivala
Kino Otok/Isola Cinema
18:00 : Pregled tedna - kratke novice iz Istre

7. junij - sobota

18:00 : Pogled nazaj - zgodovinska oddaja
30 let ustvarjanja Marjetke Popovski

9. junij - ponedeljek

17:50 : Poročanje s festivala
Kino Otok/Isola Cinema
18:00 : In vivo veritas - pogovorna oddaja
Elvis Šahbaz o glasbenem ustvarjanju

10. junij - torek

18:00 : Tema tedna
Kako uspešna je bila sezona za obalne športne kolektive?

11. junij - sreda

18:00 : Kulturni raport - oddaja o kulturnih dogodkih
30 let s pesmijo: koncert Marjetke Popovski
20:00 : Ilin ... Akcija! - oddaja o filmu
Reportaža s Kino Otoka

13. junij - petek

18:00 : Pregled tedna - kratke novice iz Istre

Ste zamudili katero od preteklih oddaj? Brez skrbi!
Vse oddaje Megafon TV so dostopne na YouTube kanalu Megafon TV (@megafontv7404)

KUPLOTVEDNIKI

30. 5., 16:00, Knjigarna Libris, Koper
Delavnica izdelave izložbe za ponudnike

30. 5., 20:45, Center mladih Koper
Koncert: Wizardovanje 2 – Feral Forms (death grind/black metal), Human Host Body (crust/black metal)

30. 5., 21:00, Hangar bar, Koper
Koncert: Drill – predstavitev novega albuma Momentum + gostje (rap/hiphop)

31. 5., 19:00, Kulturni dom Izola
Koncert: 50. Obletnica mešanega pevskega zbora Haliaetum

31. 5., 20:00, Open Air Vinakoper, Koper
Koncert: Jan Plestenjak in Klapa San Lorenzo

31. 5., 21:00, Letni kino Arrigoni, Izola
Koncert: Ian Paice – član zasedbe Deep Purple & The Band (rock)

1. 6., 9:00, Taverna Koper
Sejem obalnih ustvarjalcev: ART-sou

1. 6., 18:00, Art Kino Odeon, Izola
Filmski večer: Grossmann warm up 2025 – predstavitev stripa Friz Lang: Ljutomer – Berlin – Hollywood + premiera filma Klovn v koruznem polju

1. 6., 21:00, Kulturni dom Izola
Koncert: Letni koncert MoPZ Izola (zborovsko petje)

2. 6., 20:00, Hangar bar, Izola
Stand up: Tadej Toš

4.–8. 6., več lokacij, Izola
Mednarodni filmski festival: Kino Otok – Isola Cinema

4. 5., 19:00, Villa Xaxat, Osp, Črni Kal
Akustični koncert: Vlado Kreslin (folk rock)

5. 6., 17:00, Center mladih Koper
Delavnica izdelovanja stripov z Wizzards of Istra

6. 6., 20:00, Center mladih Koper
Koncert: CMK Studio Hip Hop Liga Vol. 1 – Burke, Faaker, LupoMC + TimPs, Morato (rap/hip hop)

7. 6., 15:00, Studio Mortis, Lucija
Umetniško-glasbeni festival: Mortis Hardcore Fest – tattoo artisti, glasba v živo

7. 6., 15:30, Kavarna Cappuccino Kroštola, Koper
Koncert: freekind.(soul/r'n'b)

7. 6., 17:00, Bonifika, Koper
Delavnica sodobnega plesa: Arhitektura mehkode I. s Tino Benko in Emo Križič

7. 6., 21:00, Coco Cafe, Portorož
Večer elektronske glasbe: DJ Weebie (house)

8. 6., 18:00, Avditorij Portorož
Koncert: 2. Srečanje obalnih pihalnih orkestrov

9. 6., 20:00, Hangar bar, Izola
Stand up: Črn večer – Tešky, The Eldar, Alen Borišek, Rok Smrekar

13. 6., 18:30, Amfiteater Avditorija Portorož
Plesno-akrobatska predstava: Športni klub Flip – Zlatolaska

13. 6., 20:00, Gledališče Koper
Gledališka predstava: Začetek (po besedilu Davida Eldridgea, produkcija Gledališče Koper)

Le kdo ne pozna Izyja?

Andraž Velkavrh
txt&foto

Izidor Guštin je prava koprška legenda. V največjem mestu slovenske Istre težko naletimo na osebo, ki ga ne pozna, ga še ni videla ali z njim celo kaj spregovorila. Srečujemo ga povsod – v športnem parku Bonifika, na plaži, na tržnici, v centru mesta ter v številnih dvoranh na športnih in kulturnih prireditvah. Znan je po svojem vzdevku Izy, ki sovpada z njegovim imenom. Pa vendarle je, kot pravi sam, »finta« drugje, saj so mu mladostniki ta nadimek nadeli po ogledu risanke Piki. Kužka so poistovetili z njim, njegovo ime v pesmici pa zamenjali z okrajšavo njegovega imena, z besedo Izy. Vse ostalo je zgodovina in prav zgodovina je tokratnega sogovorca pritegnila, ko je bil otrok. Takrat ga je zanimala preteklost, saj si je želel postati zgodovinar, a ga je življenjska pot vodila do poklica ekonomskega tehnika, čeprav se dandanes še vedno zanima za zgodovinska odkritja. V zrelih letih se na višji šoli še naprej izobražuje za organizatorja socialnih mrež.

Izy je rojen v Kopru, kjer mu je vseh predvsem bogata kulturna dediščina. Zase pravi, da je v njem precej lokalpatriota. Iz otroštva se najbolj spominja kolesarjenja, saj je bil od jutra do večera njegov glavni rekvizit kolo. Čeprav ni nikdar treniral v nobenem klubu ali društvu, je bil in je še naprej velik športni navdušenec. Najbolj mu je všeč, da do uspeha pri športu vodijo delovne navade, trud in veliko treninga: »Zanimivo mi je spremljati trud in napredek posameznikov oziroma ekipe v igri. Četudi ekipa izgubi, a pri tem dobro odigra, sem z videnim zadovoljen,« je strokovno ocenil športnike. Izidor spremlja večino športov, še posebej pa mu je pri srcu roket, ker je zelo dinamičen in nepredvidljiv. Kot tehnični vodja je nekoč sodeloval pri ženskem športnem društvu Maestral ter njegovem nasledniku ŽURD Koper. Poleti ga vselej vidimo tudi na festivalu Eurofest, kjer je v ožjem organizacijskem odboru in pomaga pri zapisniških opravilih.

Sicer že trideset let vodi in sodeluje z različnimi skupinami otrok in mladostnikov, tako v formalnih kot neformalnih skupinah, zato ima do njih poseben odnos. Sprva delo z mladostniki ni bilo predvideno, a mu je vodenje birmanske skupnosti predstavljalo veliko prelomnico v življenju. Po pozitivnem odzivu uporabnikov je prišel do spoznanja, da mu je dan naravni skriti talent. Enako se razume in družijo z vsemi generacijami, od pubertetnikov pa do starejših, odvisno od interesov, razvojne stopnje, teme pogovora, značaja in intelektualnih sposobnosti. Njegov življenjski moto je: »Pomagati otrokom, da sami naredijo kar zmorejo.« Po njegovem mnenju se generacije skozi čas spreminjajo, zato bi bilo nujno uvesti ocenjevanje vedenja v izobraževalnih ustanovah. Veliko je problematičnih »barabic«, katerih besedni zaklad so kletvice. Manj je medsebojne povezanosti, altruizma, vse več pa egocentričnosti. Izy je tudi velik nasprotnik tehnologije in elektronskih naprav, ki otroke posrkajo vase, kadar jih prekomerno uporabljajo. To se odraža pri pogovoru, pri katerem otroci sogovorca sploh ne gledajo v oči. Opaža tudi to, da je vse več nezrelih staršev, ki otrokom kupujejo stvari, ki niso primerne za njihovo starost, na primer električne skiroje.

Naš sogovornik rad dela z ljudmi, čeprav je včasih težko. Njegov vzornik je sveti Janez Bosko, ki je v 19. stoletju ustanovil oratorij za zapuščene otroke z ulice. V Kopru se je s to dejavnostjo ukvarjal tudi Izidor sodeloval kot prostovoljec. Trenutno je aktiven na številnih področjih. Kljub spremenjenemu, hitrejšemu tempu življenja, pa pravi, da je vse odvisno od posameznika, če se zna ustaviti in si vzeti čas zase.

V prostem času rad spremlja tekme, poje v Stolnem pevskem zboru, bere ter si bistri možgane z ugankarskimi revijami. Rad tudi kaj skuha, zlasti meso, testenine in krompir na različne načine. Zelo rad posluša kakovostno glasbo. Najbolj mu je všeč Lucio Battisti, za katerega pravi, da je bil zelo ustvarjalen, da ima bogata ter življenjska besedila in da pesmi ni ustvarjal po istem kopitu. Glede filmov pa je zelo izbirčen, saj nekvalitetnih ne gleda. Njegov najljubši je Brodolomec na mesecu.

Za konec je Izy še dodal, da ima rad potovanja, kjer ga nagovarjajo naravni in kulturni spomeniki ter botanični in živalski vrtovi. Carlo Acutis je nekoč zapisal: »Vsi se rodijo kot izvirniki, toda mnogi umrejo kot fotokopije,« kar je misel, ki se je dotaknila tudi Izyja, za katerega lahko Koprčani potrdijo, da je edinstven. “

NUMATRONIC

I S T R A E L E C T R O N I G H T

A black and white portrait of a man with a beard and short hair, wearing a dark hoodie, looking directly at the camera.

LVEK

SAM
WOLFE

GUMJA - ESTORA - ELAKTO

KOPER CAPODISTRA

SLOVENIA

12 - 07 - 2025

Zagotovi si vstopnico/ticket:

Assicurati il biglietto:

Zagotovi si vstopnico na Eventim.si
(<https://www.eventim.si/>), na Petrolu
ter vseh ostalih Eventimovih prodajnih mestih.

Scan QR Code

Assicurati il biglietto su Eventim.si
(<https://www.eventim.si/>), da Petrol
e in tutti gli altri punti vendita Eventim Slovenia.

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA' DI CAPODISTRA

primorske novice

A M A L U

eventim

NUMA
events

Kmalu hitreje do Lucije

Piran – Piranski občinski svetniki so prejšnji teden razveljavili sklep iz leta 2016, s katerim je občinski svet zaradi strahu pred vplivom tranzitnega prometa na kakovost življenja občanov ustavil projekt gradnje hitre ceste med Jagodjem in Lucijo. Povod za to je bil izboljšan projekt trase na odseku Valeta-Lucija, ki so ga na Darsu pripravili v sodelovanju s projektantom, podjetjem PNZ. Načrtovana dvopasovna cesta bi tako po novem v lucijski obrtni coni na dolžini 240 metrov potekala pod zemljo, kar bi omogočilo ohranitev Limnjske ceste in zelenih površin. Obstoječa križišča naj bi nadomestila krožišča, tudi pri teniških igriščih v Luciji in pod Sečo pri priključku za Korte. Projekt po novem vključuje tudi gradnjo kolesarskih poti in pločnikov. Predvidena je tudi ureditev priključka za Piran, ki bi bil pod naseljem Lucan, kjer naj bi zgradili istoimenski predor. V sklopu projekta naj bi v Strunjanu zgradili viadukt, ki ga bo zasnoval priznani gradbeni inženir Marjan Pipenbaher, znan po projektiranju Pelješkega mostu in viadukta Črni Kal. [sta/pn/nb](#)

Naložbe v Izoli

Izola – Občinski svet je na redni seji sprejel predlog prvega rebalansa proračuna za leto 2025, ki vključuje več pomembnih investicij. Za zagotavljanje delovanja bencinskega servisa za plovila je predvidenih 160 tisoč evrov. Obenem občina načrtuje zamenjavo umetne trave na nogometnem stadionu, kar je ocenjeno na 506 tisoč evrov, pri čemer se nadeja sofinanciranja s strani Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport ter Fundacije za šport. Na razpis Ministrstva za kulturo je prijavila projekt nadaljnje obnove Podestatove palače, ovrednoten na nekaj več kot 191 tisoč evrov, med večjimi naložbami pa velja izpostaviti še nakup vozila za potrebe urgentnega zdravnika v višini 85.400 evrov, pri čemer bo del sredstev zagotovilo Ministrstvo za zdravje. Uvodoma so svetnice in svetniki potrdili uradno prečiščeno besedilo Statuta Občine Izola ter Poslovnika Občinskega sveta Občine Izola. [izola.si/nb](#)

Aprila rekordno število turistov

Piran/Ljubljana – Turistični nastanitveni obrati so aprila zabeležili okoli 490.300 prihodov turistov oz. 22,5 % več kot aprila lani ter 1,14 milijona prenočitev, kar je 21,8 % več kot pred letom dni in največ v mesecu april doslej. Največkrat so gosti prenočili v občini Piran, kjer so ustvarili skoraj 47 tisoč nočitev oziroma 8 % več kot lani. V aprilu so skoraj četrtino domačih nočitev ustvarili gosti iz starostne skupine 65 let ali več, v povprečju so prenočili 4,8-krat. Tujih turistov je bilo 379.300 oz. 31 % več kot aprila lani, ustvarili so 846.700 prenočitev oz. skoraj 30 % več. Med gosti prevladujejo Italijani, sledijo jim Nemci in Avstrijci, nato

IZOLA.SI

V Izolski občini načrtujejo nekaj pomembnih investicij. Rebalans proračuna nanje ni vplival.

pa Madžari, Hrvati in Srbi. [sta/nb](#)

Nove hiše v vrsti

Trst – Zavod za neprofitno gradnjo Ater bo zgradil oziroma preuredil 393 bivalnih enot v tridesetih stavbah in stanovanjskih kompleksih. Največja novogradnja nastaja na Greti, kjer bo 86 bivalnih enot, sprejela bodo lahko do 250 ljudi iz prednostnega seznama, za katerega je v teku razpis. Denar za gradnjo, 35,2 milijona evrov, je zavod pridobil iz Načrta za okrevanje in odpornost. Javno podjetje Ater dodeli povprečno 200 do 220 bivalnih enot na leto, povpraševanje pa iz leta v leto narašča, saj polagoma narašča število družin, ki živijo pod pragom revščine. Tudi najemnine zasebnih stanovanj so iz leta v leto višje in za marsikoga nedostopne. Glede na oddane vloge v preteklosti bi na Tržaškem sicer potrebovali najmanj 4.000 neprofitnih bivališč več. [pd/nb](#)

Skupaj proti komarjem

Koper/Piran – Občine slovenske Istre v sodelovanju s komunalnimi podjetji in zunanji

izvajalci letos znova organizirajo preventivno akcijo zatiranja ličink tigrastih komarjev, ki je namenjena zmanjševanju možnosti za njihovo razmnoževanje. Preventivna akcija, ki bo trajala od maja do oktobra, bo namenjena zlasti osveščanju občanov in občank o preprečevanju razmnoževanja te invazivne vrste komarjev. Občine bodo za zmanjševanje možnosti za njihovo razmnoževanje na javnih površinah v dneh brez padavin nanašale sredstvo Aquatain. K sodelovanju v akciji pozivajo tudi občane. Ti lahko že veliko storijo, če preprečijo nabiranje vode v posodah oz. predmetih, v katerih bi se lahko nabirala voda, v njej pa razplajali komarji. To vključuje lonce za rože (tudi na pokopališčih), posode za napajanje živali, žlebove, talne kanale in ponjave. Občine slovenske Istre občanom zagotavljajo brezplačne 50-mililitrske plastenke, ki jih lahko od ponedeljka, 26. maja, prevzamejo v komunalnih podjetjih v Izoli in Piranu oziroma v Turistično-informacijskem centru Ankaran ali v vrtnariji Marjetica Koper pri pokopališču, dokler zaloga ne bo pošla. Aquatain je možno tudi kupiti v specializiranih trgovinah. [koper.si/nb](#)

PD

Gradnja novih stanovanj na tržaški Greti.

Življenje kot v filmu

Politika je umetnost možnega

| Nejc Bahor

Biti na Slovenskem levičarski poslanec ni bogvekakšno vznemirljivo početje. Večino časa nekaj kvačkajo in se kregajo med sabo, ko so na oblasti, pa na vsakih nekaj let celo kaj pametnega uvedejo. Seveda tu in tam ustvarijo polnokrvno afero, a se te hitro pozabijo. Povsem drugače pa je v SDS, »večni« opozicijski stranki in pri njenih podpornikih.

SDS je med političnimi telesi eno najstarejših, sploh med tistimi, ki žde v parlamentarnih klopih, zato je tudi logično, da se raznih avantur in škandalov nabere malce več kot pri ostalih. Poleg kričeče pogostosti takšnih deliktov pa izstopajo tudi po *naravi* takšnih akcij, saj v našo dokaj mirno, spokojno medijsko krajino vnašajo dramatične, da ne zapišemo eksplozivne pojme, kot so strupeni praški, grožnje s smrtjo, orožje, strelivo in fizični napadi. Kaj že vpijejo ob takih primerih? Saj res: »Najprej diskreditacija, nato likvidacija.« Ostre besede.

A gremo lepo po vrsti, kot so hiše v ... Grosuplju. Zadnja medijsko odmevna »akcija« se je zgodila kar na strehi parlamenta, kajpak pred prisotno javnostjo, ki je s svojimi telefoni zgodbo močno pospešila in pozornost domačih medijev in čivkeraja spet usmerila v SDS. Ugibanja, kako je poslanec Hoivik dobil dostop do strehe, ali je dogajanje zaigrano ali pristno ter ali je možakar še opravično sposoben, bomo prepustili zlobnejšim jezikom, želimo mu vso srečo, na tem mestu pa zapišimo le, da je že zdaj, čeprav ne vemo prav nič o ozadju dogajanja, cela zgodba godna za pravi pravcati celovečerni psihološko-politični triler. V omenjeni stranki so sicer nadpovprečno tenkočutni glede duševnega zdravja, saj tudi drugim javnim osebam prijazno svetujejo obisk zdravstvenih ustanov, kar je vredno le hvale.

Že zdaj je jasno, kaj hočemo povedati: huda osebna stiska, skorajšnji skok v smrt, obupano prigovarjanje partnerke, takojšnje medijske objave, udarna politična

sporočila, drama, modre luči in gasilci. Zgolj ta zaplet je vreden filma: naj se levičarji še tako trudijo, opozarjajo in protestirajo, naj izženejo vse možne kordiša iz stranke, naj začne Asta Vrečko objavljati tik-tok plese, njihovega filma ne bi šel gledat nihče. Pa je Hoivik šele vrh ledene gore.

Življenje poslancev in poslank SDS, ki ga brez zadrege kažejo javnosti, bi lahko umestili v žanr *bondijad*. Odličen kandidat za vlogo Jamesa Bonda bi bil »pobegli« poslanec Pavel Rupar, ki ga je aprila letos po lastnih besedah z onesnaženo vodo oziroma »bakterijo *E.coli*« v ljubljanskem Maximarketu okužila ena in edina Udba. Vzporednice z metodami ruskih obveščevalnih služb se izrišejo same od sebe. Ne glede na to, da je bil ujet na laži (objavil je fotografijo madeža svoje domnevne driske, a so spletni raziskovalci ugotovili, da je fotografija starejša in, kajpada, *sneta z neta*, driska pa od nekega psička), smo lahko veseli, da ni bil zastrupljen s strupom novičok ali čim podobno usodnim. Gotovo pa je moral, ubogi pravi moški, vendar na zaslužen *pregled mednožja*. Kar pa je verjetno tudi naročila sumljivo izmuzljiva Udba.

Nekateri bolj pokončni in vidnejši predstavniki SDS so leta 2023 prejeli tudi pisemske grožnje s smrtjo, ki so jim bili priloženi naboji z imeni Hojs, Rupar, Grims, Janša. Morda ste zmedeni, saj se je skoraj identičen scenarij odvil že dve leti prej. Filmski prolog, »*prequel*«, takorekoč. V zadnjem primeru se je sicer razkrilo, da je osumljeni »*grozitelj*« povezan s stranko SNS, in omenjeni so, začuda – ali pa ne, odstopili od pravnega pregona. V NSi iz nekega nedoločljivega razloga in »*krivosodju*« navkljub pri pregonu še vedno vztrajajo. A koga brigajo dejstva? Gre za film! Tako tudi ni važno, ali je bil napad na poslanca Grimsa (2022) zaigran, izmišljen ali pristen. Nasilje, pljuvanje, DNK v vrečki, Udba in teroristični levičarji!

Zaplet, vreden Igre prestolov.

Čeprav pisemske pošiljke, sploh tiste s sodišč, zelo težko najdejo iskanega naslovnika, pri čemer sodiščem pomagajo celo zasebni detektivi, pa grozilna pisma vedno, sploh če je več naslovnikov, pridejo na pravi naslov ob točno pravem času. Usklajeno, kot poznejše medijske objave. Udba? Pismo s smrtno grožnjo, ozaljšano z ilustracijo vislic, sta leta 2022 prejela Mojca Škrinjar in Leon Merjasec. Tako je bilo tudi v primeru pošiljk belega prahu (domnevno antraksa), ki so jih člani SDS prejeli najmanj leta 2018 (Janša z družino), 2008 (Grims) in 2002 (Pukšič). Pri vseh teh strupih, strelivu in smrtnih grožnjah smo lahko upravičeno presenečeni, da so vodilni v SDS sploh še živi. In da sploh še odpirajo pošto ter drzno nastopajo v javnosti. Bond je v primerjavi z njimi prava šleva, pa še za »*globoko državo*« dela.

Da je odlična dvojna agentka, vredna feminizirane *bondijade*, je leta 2021 dokazala poslanka Alenka Jeraj, zdaj bolj znana tudi kot Kopriva. Neposrečen spodrsrlaj, ki je razkril, da ima poslanka dva Twitter profila – eden od teh je anonimen – prek katerih napada zlobne medije in podle levičarje, je gotovo zakuhala Udba. Kdo pa drug? A se morajo poleg zlovesče tajne organizacije pogumni poslanci in poslanke SDS soočati tudi z javnimi agenti Udbe, ki nastopajo kot poslanci ali vodje nevladnih organizacij. »*Jaz bom zaradi tega SDS-a verjetno tukaj crknil, ampak mogoče bo prejel umrl še kdo od vas*«, je konec leta 2021 v parlamentu grmel poslanec SD Franc Trček. Zlovesča napoved bližajočega masakra, vredna najmanj Mednarodnega kazenskega sodišča! Vodstvo SDS ni varno niti v gorah: istega leta sta verbalnemu napadu nevladne »*ekstremistke*« Tee Jarc na Kredarici za las ušla sicer neustrašna Janša in Hojs. Kaj bi se šele zgodilo, če ne bi bilo prisotnih kamer? Morda Janše in Hojsa sploh ne bi bilo s Triglava... Morda nadaljevanje filma Morana?

A tudi to še ni vse. Bralci, željni drznih avantur, se lahko pridružijo tudi podpornikom SDS ali novinarjem s SDS (ne)povezanih medijev. Naštejmo jih samo nekaj: od kolumnistke Johance, ki je grožnje s smrtjo prejela skoraj istočasno kot Nika Kovač, do pojočega majorja Trohe, ki mu je med epidemijo korone uspelo vdreti v oddajni studio RTVS, in celo do malce medijsko zane-marjenega borca-kotalilca za slovensko zemljo Joška Jorasa. Odlična filmska materija. Kjer je SDS, je skratka – akcija! Če je ta filmsko fiktivna ali pristna, bo večina medijev tako tudi postopala sledeč mantri »*če imaš izbiro med legendo in resnico, objavi legendo*«. Pač toliko slabše za dejstva – in boljše za SDS. Filma pa kar noče in noče zmanjkati. ☞

Lani še slabši zrak

Ljubljana – Izpusti toplogrednih plinov v EU so v zadnjem četrtletju leta 2024 skupaj znašali 897 milijonov ton ekvivalenta ogljikovega dioksida, kar je 2,2 % več kot v enakem obdobju predlani. Med gospodarskimi sektorji, ki so največ prispevali k rasti izpustov toplogrednih plinov v obdobju od oktobra do decembra lani, so bila gospodinjstva (+5,2 %) ter oskrba z električno energijo in plinom (+4,6 %). Slovenija je na drugem mestu po povečanju izpustov (9,4 %), »prehiteli« so nas le v Litvi z 10,8-% povečanjem, na tretjem mestu pa nam sledijo Grki (8,1 %). Pri tem so se v šestih od 27 držav članic EU izpusti toplogrednih plinov na letni ravni zmanjšali. Največji padec je imela Estonija, ki je ustvarila za 11,3 % manj izpustov, Finska (-6,1 %) in Švedska (-2,3 %). *rtvslo/nb*

Zmanjkalo streh ali interesa?

Ljubljana – Po lanskem strmem padcu zanimanja za samooskrbne sončne elektrarne, ki so ga pristojni med drugim pripisovali tudi novemu omrežinskemu aktu, zadnji podatki Gospodarskega interesnega združenja distributerjev električne energije (GIZ DEE) kažejo, da se zanimanje ni bistveno povečalo. Število vlog za izdajo soglasja je tudi letos nizko: vseh pet distributerjev je letos prejelo 1.228 vlog za izdajo soglasja, največ Elektro Ljubljana – 375 vlog, najmanj pa Elektro Primorska – 145. Manj je bilo tudi oddanih vlog za subvencije. Upad interesa je posledica višjih naložb, ki jih zahteva postavitve sončnih elektrarn in vgradnja hranilnika, saj se samo postavitve sončne elektrarne ne izplača, zaradi mesečnega obračuna, pojasnjujejo na GIZ DEE. Za primerjavo: leta 2023 je bilo oddanih skoraj 48 tisoč vlog. *zurnal24/nb*

JEK 2 gre naprej

Krško – Vseh šest občinskih svetov občin regije Posavje se je na ponedeljkovi skupni seji seznanilo s potekom načrtovanja gradnje nove jedrske elektrarne v Krškem (JEK 2). Gradnjo so znova podprli, med drugim so sprejeli sklep, da morata biti Mestna občina Krško in Svet regije Posavje, v katerem sedijo vsi posavski župani, vključena v vse postopke načrtovanja in gradnje. Podprli so tudi sklep, da se pripravi razvojni program, ki bo določal, kaj vse je treba v Posavju urediti ob gradnji, ter sklep, s katerim so izrazili pričakovanje, da bodo sedeži vseh institucij, ki bodo ustanovljene povezavi z JEK 2, v Posavju. Glede na slabo razvitost občine namreč s projektom računajo na dodaten razvojni preboj. Na seji je bilo sicer slišati več pomislekov, ali vlada s projektom sploh misli resno, glede na to, da se je ni udeležil nobeden od ministrov, prav tako ne premier Robert Golob. Brežiški župan Ivan Molan vseeno verjame, da so načrti za

JEK 2: Do prvega naslednjega večjega mejnika v postopku umeščanja JEK 2 v prostor bo prišlo v prihodnjem mesecu, ko naj bi bila objavljena pobuda za državni prostorski načrt, javnost pa bo pozvana, da se v trimesečnem roku do nje opredeli.

gradnjo resni, kar da jim je to zagotovil tudi državni sekretar v kabinetu predsednika vlade Danijel Levičar. Ta je na seji povedal, da bo do prvega naslednjega večjega mejnika v postopku umeščanja JEK 2 v prostor prišlo v prihodnjem mesecu, ko naj bi bila objavljena pobuda za državni prostorski načrt, javnost pa bo pozvana, da se v podaljšanem, verjetno trimesečnem roku, do nje opredeli. Sicer pa do zdaj že predstavljeni roki za gradnjo ostajajo. Tako naj bi bila končna odločitev o naložbi sprejeta do konca leta 2028, gradnja naj bi stekla leta 2032, trajala pa naj bi sedem let. *sta/nb*

100 milijonov za nova stanovanja

Ljubljana – Vlada je na današnji seji sprejela pomembno odločitev, s katero bo spodbudila

stanovanjsko politiko v državi. Stanovanjski sklad Republike Slovenije (SSRS) bo namreč dokapitaliziran v višini 100 milijonov evrov, kar je največja investicija v javne gradnje po osamosvojitvi. Stanovanjski sklad (SSRS) bo s pomočjo državnih sredstev gradil skoraj 2.000 javnih najemnih in oskrbovanih stanovanj. Projekti že potekajo v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Celju, Novem mestu in drugih krajih. Trenutno ima SSRS v gradnji ali pripravi 17 projektov, v katerih načrtuje skupno 1.934 stanovanjskih enot. Ocenjena skupna vrednost teh projektov znaša okoli 400 milijonov evrov. Nova sredstva bodo med drugim namenjena za projekte v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Celju, Novem mestu, Lukovici, Lendavi, Trzinu, Mirni, Dragomlju in na Jesenicah. *vecernb*

Število oddanih vlog za sončne elektrarne je v zadnjih letih močno upadlo.

»Ne mislim, da mora biti vsak film političen, se pa lahko vsak film interpretira politično.«

- Igor Bezinović, filmski režiser

Pia Nikolić
foto: osebni arhiv

Film Fiume o morte! na Hrvaškem podira rekorde gledanosti, v času mednarodnega filmskega festivala Kino Otok Isola Cinema pa ga bo moč videti tudi v Izoli. Gre za že tretji celovečerni film režiserja, profesorja in video aktivista Igorja Bezinovića, ki smo ga v Sloveniji lahko videli že večkrat, saj je svojo retrospektivo doživel tudi že na Festivalu kratkih Kraken oziroma FeKK v Ljubljani, kot mentor pa se je udeleževal še pri delavnicah dokumentarnega filma Luksuz produkcije v Krškem. Pred ponovnim prihodom v Slovenijo smo ga prek spleta na hitro ujeli med gostovanjem v Beogradu, kjer je pretekli vikend sodeloval kot član mednarodne žirije.

Fiume o morte!, dokumentarno-igrani celovečerni film o obdobju, ko je Reko okupiral italijanski protofašist Gabriele D'Annunzio, je bil na slovenski premieri dobro sprejet, vseeno pa je tako takrat kot na reprizi nekdo vprašal, zakaj film ni bolj antifašističen. Spraševala sem se, ali ni prav parodiranje nečesa še bolj efektivno, kot če bi na začetek filma napisali, da je ta film zgodba, ki nasprotuje fašizmu?

»Točno tako, mislim, da ste dobro povzeli. Ideja je bila, da naredim film o določenem dogodku, ki se je zgodil leta 1919, torej pred prihodom fašizma na oblast. Omenjeni dogodek sem želel obravnavati kronološko, s pomočjo dejstev in tako pustiti gledalcem, da iz videnega sami povlečejo svoje zaključke, glede na to, kako so sprejeli predstavljeno. Nisem želel narediti filma, ki gledalcu že na začetku vse odstre, ampak sem mu želel povedati zgodbo, ki je dovolj odprta, da lahko iz nje sam odčita zgodovino.

Nekateri pravijo, da je vse politično, ali to potem velja tudi za filme? Je film potemtakem sploh lahko apolitičen? Vaši so vedno družbeno angažirani, je to zato, ker ste fakultetno šolanje najprej zaključili z diplomo iz sociologije in filozofije, vplivi česar se v vašem delu vidijo še danes?

»Menim, da avtor k filmu lahko pristopi povsem apolitično, brez kakršnegakoli političnega konteksta. Film lahko ustvari tudi iz drugih vzgibov, ki niso politični. Nekdo lahko naredi film samo zato, ker ga zanima, kako bo izpadla tekstura pri snemanju na 8-milimetrski filmski trak, pa je to vseeno film. Nekdo lahko naredi film o Sneguljčici in sedmih palčkih, ker želi zabavati otroke. Kot interpreti, denimo filmski kritiki, pa lahko te posnete materiale gledamo v kontekstu proizvodnje filma, njegove dostopnosti, skozi prizmo feministične perspektive ali perspektive tistih, ki so bolj »palčke« rasti. Vedno lahko najdemo politične elemente v filmih, če jih le iščemo, torej, če imamo namen. Ne mislim pa, da mora biti vsak film političen, se pa lahko vsak film interpretira politično. Kot ste sami dejali, sem pred filmom študiral sociologijo in filozofijo prav v najbolj formativnem obdobju in udeleževanje na Filozofski fakulteti je zagotovo močno vplivalo na mojo estetiko in politično stališče.

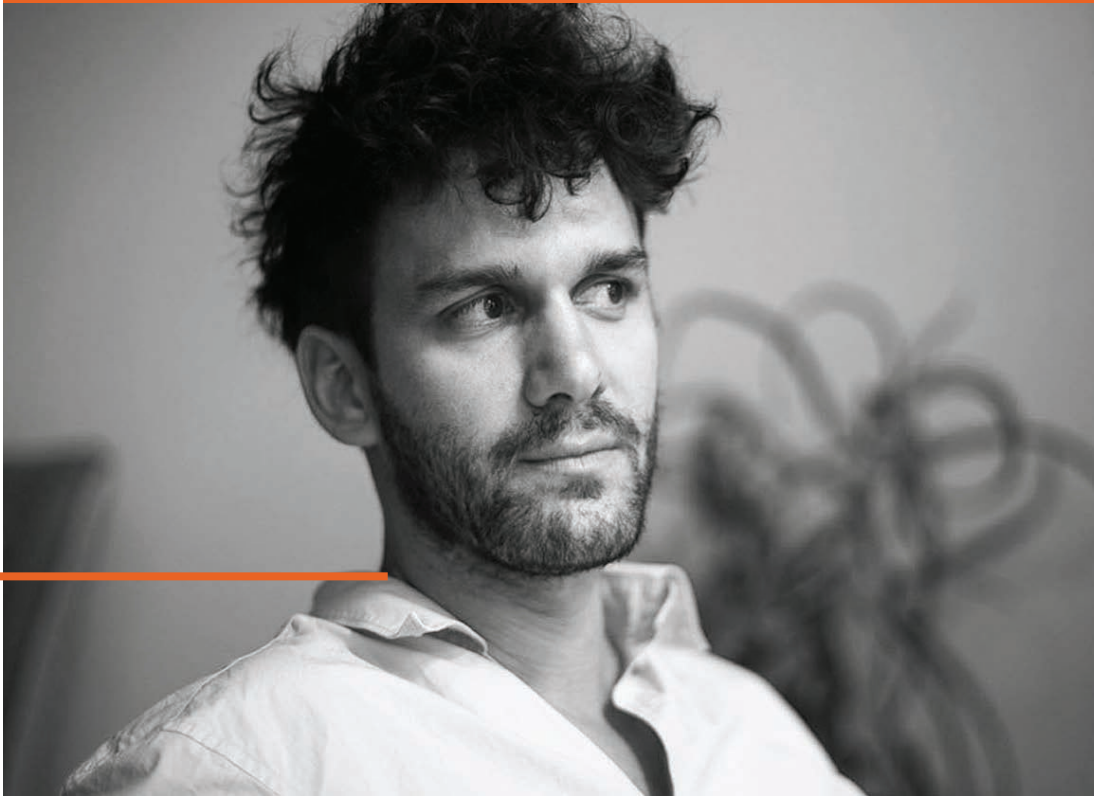
Leta 2012 ste posneli film o študentski blokadi Filozofske fakultete v Zagrebu. Ste morda razmišljali tudi o snemanju trenutnih študentskih protestov v Srbiji ali so ti predač od vas? Zdi se, da se večinoma ukvarjate s tematikami, ki so vezane na Hrvaško?

»Do sedaj sem se najbolj ukvarjal s temi

temami, se pa v času, ko opravlja ta intervju, nahajam v Beogradu, na festivalu Bel-docs, kjer bodo danes zvečer zavrtili moj film Fiume o morte!, kar smatram za veliko čast. Odvrteli pa ga bodo tudi študenti v okupiranem SKC [Študentskem kulturnem centru, op. a.]. Mislim, da je eden od razlogov, da so ga izbrali, prav ta, da sem avtor filma Blokada, ki ga je mogoče primerjati z njihovo trenutno situacijo v Srbiji. Veseli me, da sem videl veliko filmarjev, ki snemajo trenutne proteste, in menim, da je pomembno, da imaš pristop od znotraj, kot sem ga imel sam, ko sem kot pravkaršnji diplomiranec leta 2009 snemal blokado v Zagrebu. Sam sem v Srbiji prvič po letu 2001, mi je pa zelo zanimivo iz prve roke videti, kaj se tu dogaja. Tako danes kot včeraj sem na ulici videl protestnike, tako da gre za vsakodnevno dogajanje, ki je veliko intenzivnejše od tistega, ki smo ga sami snemali v Zagrebu. Če bi imel navdih, bi prišel snemati tudi sem, saj ne verjamem, da je to rezervirano samo za tiste, ki živijo tukaj, ali samo za študente. Se mi pa zdi, da je trenutno najpomembnejše, da se študenti snemajo sami in da predstavljajo to na način, na katerega želijo biti predstavljeni. Sam se sicer večinoma lotevam tematik s področja Hrvaške zato, ker mi je to blizu, ker o tem nekaj vem, glede tega nekaj čutim ali sem na to vezan čustveno. Če bi živel v Keniji, bi verjetno snemal filme o Keniji, zdaj pa nimam nobene potrebe, da bi šel tja.

Včasih se kaj odvija v naši bližini, pa o tem nič ne vemo. V Fiume o morte! ljudi na reških ulicah sprašujete, če poznajo zgodbo o D'Annunziu, ampak se zdi, da o tem ne vejo skoraj ničesar.

»Z večino je tako.

Sami ste o tem razmišljali že dolgo, se je scenarij v tem času kaj spremenil?

» Prvi posnetki za ta film so nastali leta 2011, pred štirinajstimi leti, ko sem imel 28 let. Premiero smo imeli, ko sem jih štel 41, torej sem imel to idejo v glavi skoraj pol svojega življenja in scenarij se je ves čas spreminjal. Leta 2011 sem snemal intervju z nekim starim Rečanom, iz dela mesta, ki mu pravimo Sušak in, ki je D'Annunzia pri šestih letih videl v živo. Leta 2018 smo ob stoti obletnici konca prve svetovne vojne snemali pohod italijanske neofašistične skupine Casa Pound v Trstu in takrat sem prvič delal s slovenskim direktorjem fotografije Gregorjem Božičem. Gre za zelo atraktivne materiale, ki smo jih dolgo montirali, a so se nazadnje pojavili povsem na koncu, v epilogu. Ves čas sem namreč dobival sugestije, ki so v meni odpirale različne možnosti in smeri interpretacije. Nisem hotel avtomatsko reči: »Poglejte, to je povezano z neofašizmom!« Zato, ker mislim, da bi bilo to banaliziranje dogajanja. Seveda se lahko poveže z neofašizmom in z veseljem bi prebral kakšen kvaliteten članek ali knjigo, morda kulturološko analizo o prvih pojavih protofašizma in neofašizma, o paralelah med obema smerema, ampak za ta film se mi je zdelo, da je to dovolj.

Kako pa ste uspeli priti do člankov in arhivov v zvezi z okupacijo? Delno se zdi, da ste igrani del vključili zaradi pomanjkanja arhivskih posnetkov, po drugi so pravi ti temelj vašega filma?

» Pravzaprav je iz tega obdobja od 1919 do

1920 ostalo ogromno, kar 10.000 fotografij. Za to časovno obdobje je to zelo velika količina arhivov. Po nastanku televizije je seveda nastalo še več materialov, ki so tudi zvočni, ampak glede na letnico tega dogodka je bil zelo dobro zabeležen. Prav bogastvo teh arhivov je bil eden od razlogov, da jih sploh vključim in se poigram z rekonstrukcijami prizorov, ki bi pri gledalcih spodbudili morebiten razmislek o tem, ali je bilo tisto obdobje kako podobno sedanjemu.

Zakaj pa ste snemali s posamezniki, ki niso igralci?

» Odločil sem se, da bi raje delal z običajnimi meščani, saj sem želel zgodbo povedati iz njihove perspektive in želel sem si, da bi bila to neke vrste naša skupna zgodba. Mislim, da je to eden od razlogov, zakaj so Rečani film tudi sprejeli za svojega, saj nisem le jaz tisti, ki bi pripovedoval skozi scenarij. Prelepo je bilo delati z njimi, čeprav je bilo njim verjetno bolj zabavno, saj sem moral sam med snemanjem ves čas nekaj razmišljati, pravzaprav delati, a šlo je za res posebno izkušnjo. Več kot eno leto smo snemali izrazito intenzivno, spoznal sem številne ljudi, res je šlo za izkušnjo, ki se bo malokomu zgodila v življenju. Bilo je super, v enem letu sem praktično na novo spoznal celotno mesto.

V film ste sicer vključili tudi prizor, v katerem se D'Annunzio spreha pred povorko nogometnih navijačev. Ste to tudi inscenirali ali je morda šlo za konec tekme, ki se je dobro zaključila za

domačo ekipo, pa ste bili slučajno ob pravem času na pravem mestu?

» Ni šlo za konec tekme, gre za precej običajno situacijo, ko se navijači reškega nogometnega kluba po mestu sprehodijo do najete ladje, ki jih nato čez noč odpelje na gostovanje v Split, kjer njihovi ljubljenci odigrajo tekmo proti Hajduku. Gre za dobro znan in napovedan dogodek. Če bi hoteli kaj takšnega posneti sami, bi to zahtevalo preveč organizacije in finančnih sredstev.

Ste sicer med snemanjem naleteli na kakšnem probleme? V filmu vidimo gospo, ki enega od mladeničev, oblečenih v črnosrajčnike, povpraša, zakaj je tako oblečen. Je bil to edini primer, ko so ljudje nenavadno odreagirali na skupine fašistov, ki so se nenadoma pojavile na ulicah?

» Dostikrat se je zgodilo, da so ljudje prišli kaj vprašat, ampak ker se je to zgodilo dolgo nazaj, pred več kot sto leti, nima glede tega nihče zares trdnega mnenja. Če bi snemali film o drugi svetovni vojni ali o vojni za odcepitev od Jugoslavije, bi bila mnenja meščanov veliko trdnjša. Omenjena gospa, ki je slučajno prišla mimo, pa je članica italijanske skupnosti in je zato imela zelo razdelano stališče glede tega. Všeč mi je, da ste to omenili, saj gre za eno od meni najljubših scen v filmu.

Je bil film v Italiji sprejet tako kot pri gospe ali kako drugače?

» Zelo lepo so ga sprejeli, saj so na projekcije prišli tisti, ki jih je zanimalo, kako vse skupaj vidi neki Rečan. Tisti, ki so politično bolj desni, se verjetno niso odpravili v kino, ko so videli, da je film posnel nek Slovan, nek Hrvat, iz perspektive današnjih Rečanov. So ga pa hitro razumeli za propagandnega in zato je bilo nekaj komentarjev z desne, da gre za slovansko propagando in partizanski film, ampak to so bili osamljeni primeri. V Italiji je film sicer dobil priznanje italijanskega nacionalnega sindikata filmskih kritikov, kar je iz perspektive filmske stroke zelo lepo. Italijanska distribucija traja že od februarja in mislim, da je edini problem ta, da gre za politični dokumentarec, zato ne bo nikoli prišel v *mainstreamovske* italijanske medije. Gre pač za vsebino, o kateri v pogovornih oddajah na RAI ne govorijo radi.

Je na Hrvaškem film že postal del srednjetočnih medijev?

» Na Hrvaškem vsekakor, saj je že zdaj eden od najbolj gledanih dokumentarnih filmov v zgodovini Hrvaške in morda bo, če bo še malo vztrajal v kinu, kmalu postal najbolj gledani dokumentarec vseh časov

na Hrvaškem. Za dokumentarni film je to zelo nepričakovano, posebej zato, ker ljudje vse manj hodijo v kino, kaj šele, da bi gledali dokumentarce, ki jih ponavadi gledajo na televiziji. Ni pa to klasičen dokumentarec, saj koketira z igranim filmom. Prikazan bo tudi na HRT in na TV Slovenija, saj je ustvarjen v koprodukciji z njima, vprašanje pa je, ali bo kadarkoli na televiziji prikazan tudi v Italiji.

Kako so ga sprejeli na Reki? So vsi Gabrieli D'Annunzii zdaj tam postali slavni?

» Res je. Odkar je film prejel nagrado na festivalu v Rotterdamu in je vest prikapljala v reške medije, so ga meščani sprejeli za svojega. Na Reki še danes na vsako projekcijo pride več kot sto ljudi. Prebivalci mesta ga ne le hodijo gledat v kino, o njem govorijo, se smeji, tako da kot avtor lahko rečem, da se je izšlo nad pričakovanji.

Videli ga bomo tudi na Kino Otoku, kjer ste gostovali že večkrat. Kdaj je bilo prvič?

» Leta 2015, ko so organizirali retrospektivo mojih kratkih filmov, kar je bila zame velika spodbuda, saj je šlo za filme z mojega YouTube kanala in neke krajše filme, ki sem jih snemal za festivale in televizijo. V bistvu zelo različne stvari. Kino Otok je bil eden od prvih festivalov, zagotovo pa prvi mednarodni festival, ki je to storil in dal priznanje mojemu opusu kratkih filmov, kar mi je dvignilo vero vase in mi dalo novo motivacijo. Res sem vesel, da bom lahko spet prišel na Kino Otok, kamor se rad vračam. V obliki predfestivalnega dogodka sem na AGRFT nedavno že predaval o svojih filmih, pogovor pa je moderirala Varja Močnik in dogodek je bil res lepo obiskan.

Zakaj pa se na Kino Otok vračate? Kaj je tam tako lepega? Radi gledate filme ali pridete samo obiskati prijatelje?

» Seveda gledam filme, poleg tega pa se mi zdi odlično, da gre za festival, ki nima nagrad. Na ostalih se ljudje ves čas sprašujejo, kdo bo zmagal, potem pa pride predzadnji dan, podelijo se nagrade in to je to, čeprav tudi tja nihče ne pride samo zaradi nagrade, ampak tako je na festivalih, ki imajo tekmovalne programe. Na Kino Otoku tega ni, zato je vse skupaj še bolj sproščeno, filmofilsko, naj gre za gledanje filmov ali spoznavanje novih ljudi, zato imam še raje to atmosfero, ki je bolj sproščena kot kje drugje. To lahko zagotovo rečem, da gre za enega ljubših mi festivalov.

Projekcija vašega filma bo v Letnem

kinu Arrigoni. Vas to moti ali smatrate izkušnjo gledanja filma na prostem za drugačno, čeprav nas včasih zmoti kakšen zvok iz okolja?

» Gre zgolj za drugačen tip projekcije. Avtor se mora sprijazniti s tem, da tam slika in zvok verjetno ne bosta popolna. Meni je kot avtorju to povsem v redu. Nedolgo tega sem imel projekcijo v Benetkah. Postavili so le sedemnajst stolov, prišlo pa je okoli petdeset ljudi, ki so bili povsem nagnjeni, projekcija se je skoraj vsakih deset minut povsem ustavila, ker so film predvajali s spletne povezave, ki je bila res slaba. Ampak, ko se je film zaustavil, so ljudje o njem malo poklepetali, šli do šanka in podobno, ves čas je bila izjemno dobra atmosfera. Všeč mi je, ko je film prikazan v idealnih pogojih, ampak po drugi strani so dobrodošli tudi druženje, premikanje, radovednost, komentiranje. Ko smo imeli na Reki premiero filma so ljudje ves čas ploskali in govorili, ampak ni bilo ni hudega, saj je bila res dobra atmosfera.

Pa bi morali filme vseeno gledati v kinu?

» Menim, da jih je pomembno gledati v družbi, z ljudmi, da gre za skupno izkušnjo. Da ko prideš iz kina, v katerem si užil neko zgodbo in dobil nek vtis, pogledaš v oči nekemu drugemu, s katerim si si delil to doživetje, in morda o tem malo spregovoriš, procesiraš videno in tako. Če gledaš film sam doma, na televiziji ali na računalniku, je izkušnja drugačna. Vseeno je lahko lepa, ampak je povsem drugačna od kinematografske. V vsakem primeru pa je nezamenljiva in zato neprimerljiva. Prav zato verjamem, da čeprav vse manj ljudi hodi v kino, ta ne bo nikoli izumrl.

Kaj pa, če mu pri tem štrene zameša politika? V Srbiji so nekaterim, s kulturo povezanim dogodkom in dejavnostim zaradi protestiranja že odvzeli sredstva. Imate tudi na Hrvaškem kakšno cenzuro, če govoriva o državnih sredstvih?

» Zdi se mi, da se lahko svobodno govori o vsem, pogosto pa pride do avtocenzure, zato je manj tematik, ki se jih bodo ljudje sploh odločili prijaviti na takšne razpise. Prijaviš boš pač tisto, za kar verjameš, da ti bodo dali denar. Ne bi mogel reči, da na Hrvaškem trenutno obstaja kakšno radikalno provokativno gibanje, a po drugi strani menim, da hrvaški film pokriva širok spekter tematik, tudi s filmi, ki jih ustvarjamo na akademiji, kjer učim in kjer snemamo tudi filme s provokativnimi in progresivnimi vsebinami. Ne zdi se mi, da bi bila prisotna takšna cenzura, kot jo v Srbiji doživljajo študenti pod Vučićem, ne

mislim pa niti, da je hrvaška kinematografija, še bolj pa televizijska produkcija, najbolj progresivna na svetu. V primerjavi s katerimi drugimi je dokaj konservativna.

Ali se avtorji pri razpisih zaradi nizkega financiranja katerih žanrov tudi izogibate? Zaradi nizkih sredstev se v Sloveniji filmarji zato raje množično odločajo kar za intimne drame, katerih produkcija je najcenejša.

» Slovenija in Hrvaška namenjata približno enako količino denarja za film, ampak Fiume o morte! je zanimiv primer, ker gre za neke vrste epski film, v katerem igra na stotine statistov, ima bogato kostumografijo in res drage arhive ter glasbo. Razlog, da nam ga je uspelo dokončati, je delno v tem, ker je šlo v osnovi za dokumentarec, ki je cenejši, delno pa zato, ker je šlo za mednarodno koprodukcijo. Tretji razlog je gotovo ta, da je film nastajal zelo dolgo. Je pa zato hkrati dokaz, da se da narediti tudi kaj ambicioznejšega in da ne rabimo zato gledati dveh igralcev v dnevni sobi.

Ste se zato odločili za naturščike, ker so cenejši?

» Tudi če bi se igralci ponudili za brezplačno sodelovanje, bi se raje odločil za naturščike. Sodelovali so neki študenti igre, nisem pa želel uporabiti niti znanih meščanov iz reškega kulturnega življenja, ker sem želel, da se vidi običajne ljudi.

Ste jih torej res, kot vidimo v filmu, pobirali kar po ulici in vsakega plešastega moškega vprašali, če bi igrali D'Annunzia?

» Tako to gre, ta del je povsem dokumentaren. Na začetku projekta nisem niti vedel, da se bom odločil za več D'Annunzijev, nazadnje jih je nastopilo sedem.

Zakaj?

» Glavni razlog je, da vse te odgovornosti nisem želel zvaliti na eno samo osebo, ki bi jo nato ustavljali na ulici, ampak sem želel, da se razporedi.

Se bo vaše potovanje po različnih premierah po svetu še nadaljevalo ali se za film zaenkrat zanimajo samo okoli Jadranskega morja?

» Če bo šlo vse po sreči, bom prav kmalu odšel v Kijev, pa v Tajpej. V Italiji je bilo že ogromno projekcij in še se napovedujejo, prav tako je zanimanje veliko na Balkanu. Všeč mi je tudi, da film res dobro komunicira tudi na mednarodnem nivoju in da ga bom lahko predvajal tudi v Severni Afriki, Armeniji, Kanadi in morda še kje. “

Pickleball: šport z zahoda

Petra Znoj

foto: zajem zaslon

Urban je že od nekdaj iskal prostočasno dejavnost, ki bi bila hkrati športna, zabavna in dovolj dostopna, da bi jo lahko delil s komerkoli – tudi z ljudmi, ki niso vsak dan v fitnesu. Našel je šport, ki v Sloveniji šele v zadnjem letu pridobiva na prepoznavnosti: pickleball. »Prvič sem zanj slišal čisto po naključju,« pove. »Bil sem pri prijatelju v tujini, ki me je zvelkel na igrišče. Rekel mi je: 'Tole ti bo všeč.' In je imel prav.«

Zveni kot čuden hibrid, ampak deluje. Pickleball je preprosta, a zelo zasvajajoča mešanica tenisa, nam- iznega tenisa in badmintona. Igra se na manjšem igrišču z nižjo mrežo, s posebnim loparjem in lahko plastično žogico z luknjami. Pravila so jasna, igra je hitra, a ne prehitra, udarci pa niso tako naporni za telo kot pri tenisu. »Mene je čisto potegnilo vanj. Ugotoviš, da se zabavaš, da se premikaš, da se smejiš – in da si po uri igre popolnoma odklopljen.«

Ta mlad šport so leta 1965 v mestu Bainbridge Island v ameriški zvezni državi Washington izumili trije prijatelji – Joel Pritchard, Bill Bell in Barney McCallum. Sprva je bil zasnovan kot zabava za njihove otroke, danes pa je eden najhitreje rastočih športov na svetu, še posebej je priljubljen v ZDA. Do leta 2024 je ta šport samo v ZDA igralo že skoraj 20 milijonov ljudi, kar predstavlja 311-odstotno rast v le nekaj letih.

Igra se na igrišču v velikosti tekmovališča za badminton, z nekoliko nižjo mrežo, loparjem iz lesa ali kompozitnih materialov in plastično žogico z luknjami. Pravila igre so preprosta, a omogočajo veliko strateškega razmišljanja in hitrih reakcij. Vsaka točka se začne s servisom, pri čemer igralec na desni strani igrišča servira diagonalno čez mrežo. Žogica se mora od igrišča odbiti tako po serviranju kot tudi po prvem udarcu servisa – šele nato lahko igralci udarjajo žogice tako v zraku kot po odboju. Igralci pogosto stojijo za črto, saj jim to omogoča hitrejšo odzivanje in boljšo kontrolo nad žogico.

Točke se pridobivajo na različne načine – ko nasprotna ekipa naredi napako pri serviranju, ko žogica dvakrat odskoči na njihovi strani igrišča ali če žogica pristane izven igrišča. Prva ekipa, ki doseže 11 točk in ima vsaj dve točki prednosti, zmagaja. Če je rezultat 10:10, se igra nadaljuje, dokler ena ekipa ne doseže dveh točk prednosti. Urban poudarja, da to ni šport, v katerem moraš biti najboljši. Ravno obratno: »Ko prideš na pickleball, nihče ne gleda, kako dobro znaš igrati. Glavno je, da igraš. Da prideš. Da se priključiš.«

Prav zato mu je pickleball postal tako ljub. Lahko ga igraš z nekom, ki je prvič na igrišču, ali z nekom, ki je že povsem vpet v taktiko. Oba se bosta zabavala.

Šport je zanj postal sinonim za druženje, saj je bistvo pickleballa v tem, da ustvarja občutek skupnosti. Igra ni le fizična dejavnost, temveč način druženja:

»Najlepše je, da igraš deset minut, potem pa pridejo novi igralci. Menjaš pare, igraš s kom drugim, pogovarjaš se, vmes malo počiješ in spet si pripravljen za novo igro.« Zaradi te dinamične menjave nasprotnikov in soigralcev na vsakih 10 do 15 minut je igra še bolj odprta in sproščena. »To je šport, pri katerem se vsak počuti sprejetega.« Urban pravi, da je to popoln šport za tiste, ki pogrešajo gibanje, a se ne najdejo v klasičnih vadbah ali individualnih športih: »Ni ti treba trpeti v tišini ali sam vaditi tehnike. Tukaj te igra sama potegne. In ljudje so vedno pripravljeni pomagati.«

Kar se tiče opreme, pickleball ne zahteva veliko. »Lopar dobiš že za 30 evrov,

žogice pa skoraj zastoj. In ne potrebuješ trenerja, posebnih superg ali drage dvorane. Prvi dan si že v igri.« Urban je igrišče najprej poskusil improvizirati kar na domačem parkirišču. »Risali smo črte, postavili zložljivo mrežo in to je bilo to. Ampak nekaj je manjkalo – skupnost.« Zato je bil še posebej navdušen, ko je slišal, da se v Ljubljani pod Halo Tivoli končno odpirajo prva uradna pickleball igrišča. »To je bilo zame kot zmaga. Končno kraj, kjer bomo lahko igrali z drugimi, kjer bo ta šport zaživel tudi pri nas.« V klubu Pickleball Zmaji vidi pomemben začetek in verjame, da bo to sprožilo pravo malo športno revolucijo. »To ni le novo igrišče. To je začetek skupnosti.«

Odkar igra pickleball, Urban opaža, da se je njegovo življenje spremenilo. »Veliko več se gibam, bolj sem sproščen, spoznal sem ogromno novih ljudi. In kar me najbolj preseneča – ne pogrešam drugih aktivnosti. Pickleball mi da vse.« Zanj ni pomembno, ali igra z upokojenci, študenti ali otroki. »Pickleball ne pozna starostnih ali telesnih meja. Na igrišču smo vsi enaki. Vsi v istem ritmu.«

Ko govori o prihodnosti, Urban upa, da se bo šport razširil po vsej Sloveniji. »Najprej Ljubljana, potem Maribor, Kranj, Celje, Koper ... povsod. Ta šport je tako zabaven, da bo zagotovo postal del naše kulture.« Vidi ga kot idealno rešitev za mestno rekreacijo – dostopen, neagresiven, družaben. »Ni ti treba imeti šestih prijateljev za igro. Pridi sam in boš že našel ekipo.«

Urban pickleballa ne igra zaradi rezultatov, ampak zaradi občutka. »Ko enkrat stopiš na igrišče, se ti spremeni pogled na to, kaj pomeni biti aktiven. Pickleballa ti ni treba igrati, da bi zmagal. Igraš ga, ker ti je fajn.«

Informativni, kritični, odstirajoči, drugačni

Izpostavljeni filmi mednarodnega filmskega festivala Kino Otok Isola Cinema

Pia Nikolič
foto: kino otok

Fiume o morte!

(Igor Bezinović, Hrvaška, Italija, Slovenija, 2025, 112')

Svet zavoljo lastnih koristi vse bolj uničujejo netolerantni populistični politiki, ki preprosto ljudstvo prepričujejo, da so za njihove tegobe v resnici krivi vsi ostali. Vsi, ki izgledajo drugače od njih, verujejo v drugega boga ali kaj sorodno trapastega in neutemeljenega. Lahko bi zapisali, da se je vse začelo pred približno sto leti, ko je samovšečni plešasti italijanski literat Gabriele D'Annunzio šele izumil fašizem. V upanju, da bi svojo utopijo države, v kateri zavzema glavno vlogo in se mu v njej vsi klanjajo, uspel udejanjiti tudi v praksi, se je leta 1919 s skupino podrejenih mu somišljenikov odpravil na okupacijo Rijeke. Sto let po tem se je na pot odkrivanja tega manj znanega poglavja zgodovine odpravil hrvaški režiser Igor Bezinović. Dogajanja, ki se je oplajalo z objestnostjo, nasiljem in pretiranostjo, se loti iskriivo in z veliko mero ne najbolj očitnega, a inteligentnega humorja. Eno od fotografij, ki jih vidimo v filmu, denimo reproducira tako, da je na njej še vedno veliko številu mladih fantov v vojaških uniformah brez majic, le

da so ti iz sedanjosti zazrti v svoje mobilne telefone. Igrano-dokumentarni film je sicer zastavljen tako, da dogodkom v času okupacije sledi kronološko, poleg tega pa nam za boljše razumevanje na začetku na kratko predstavi mesto samo in absurdnost D'Annunzijevega pogleda na svet. Fiume o morte! je avtorsko delo, ki ga ne prevajajo in je poimenovano po vzkliku, ki se je v obravnavanih šestnajstih mesecih okupacije pogosto slišal in zapisoval po ulicah tega mediteranskega mesta.

Človek z Aranov

(Robert J. Flaherty, Velika Britanija, 1934, 77')

Baladno nežna pripoved o trdem življenju v surovem svetu Aranskih otokov, ki se razpotežajo ob zahodni obali Irske, ni pov-

sem dokumentarna, saj si je režiser dovolil nekaj umetniške svobode in je pri snemanju sicer uporabil dejanske prebivalce otoka, a jih je namerno postavljaj v določene, vnaprej dogovorjene situacije. Jasno pa je videti, da vsak od »igralcev« natančno ve, kaj dela, čeprav to pomeni, da s katro nom popravlja preluknjane čolne ali s pomočjo alg in razbijanja kamnov dobese-

dno iz nič ustvarja njivo, na kateri bi lahko gojil krompir. Projekt, ki je trajal tri leta in zaradi katerega se je moral režiser z družino tudi sam preseliti na otok, ima posnet delno razumljiv zvok, a na festivalu bo za živo glasbeno spremljavo poskrbela kar glasbenica Polona Janežič. Črnobela ganljiva zgodba predstavlja različne vidike življenja tam, kjer ni ničesar, in pri vseh izkazuje izjemno prilagodljivost človeka, ki ga vodi želja po preživetju, najsi gre za otroka, odraslega ali ostarelega moškega ali pa za žensko, vsak od njih mora prispevati tudi pri najtežjih opravilih.

Skupni jezik

(Matthew Rankin, Kanada, 2024, 89')

Skupni jezik je film, ki ga bomo lahko videli že na sami otvoritvi letošnjega festivala Kino Otok in bo poskrbel za bizarne in zato komične situacije na stičišču kanadske in iranske kinematografije. Nenavadnost nadrealne zgodbe poudarja nepremična in brezčustvena igra, ki ravno zaradi odsotnosti mimike in drugih gest, še toliko bolj potencirano predstavi notranje vzdušje posameznikov oziroma njihov

resnični odnos do sveta, kar deluje komično. Odštekana pripoved spremlja osnovnošolki Negin in Nazgol, ki v Iranu najdeta v led zamrznjen bankovec, medtem ko teče vzporedna zgodba o turističnem vodniku Massoudu, ki po Winnipegu vodi vse bolj zmedene turiste. Precej statična kamera, način narative in stil humorja rahlo spominjajo na filme Wesa Andersona.

Divjaki

(Claude Barras, Švica, Francija, Belgija, 2024, 87', sinhronizirano)

Tradicionalno je na Kino Otoku poskrbljeno tudi za otroke in mlade. Pričujočo animacijo pa priporočajo vsem starejšim od osem let. Narejena je v tehniki stop ani-

macije, velike okrogle glave pa spominjajo na protagoniste filma Bučko, ki smo ga v Sloveniji imeli moč videti že leta 2016 in ga je ustvaril isti režiser. Tudi tokrat so v glavnih vlogah otroci oziroma najstniki, ki sicer prihajajo iz različnih okolij, a se po nekem naključju slučajno najdejo na isti lokaciji. Ekipa, ki se bo morala naučiti preči razlike in sodelovati, je tokrat sestavljena iz deklice, ki z očetom živi na robu bornejskega tropskega gozda, njenega bratranca, ki pripada staroselskim nomadom, in orangutana, ki ga pred smrtjo rešita iz gozda. Igrajoč na karto empatije s srčkanimi puhastimi človekolikimi živalicami avtor v animacijo vplete skrb za okolje, naravo in premislek o odnosu do nje oziroma do materialnih sredstev, po katerih hlepimo, čeprav to pomeni, da nekje na drugi strani sveta zato pobijajo živali in

ljudi ter uničujejo naš skupni habitat. Vse zavoljo vse bolj priljubljenega »zdravega« kokosovega olja.

Pooja, Sir

(Deepak Rauniyar, Nepal, ZDA, Norveška, 2024, 118')

Dva razigrana otroka ugrabijo nepridipravi. Kot po naključju je eden od njiju sin kongresnika, ki je posebej slabih odločitev, zaradi katerih v državi ravnokar potekajo množični protesti. Kar se začne kot povsem običajen policijski film o ugrabitvi, se razvije v politični triler, ki odpira mnoga druga vprašanja sodobnega sveta, med katerimi je denimo ta, ali bo transmoški, ki od podrejenih zahteva, da ga namesto »gospa« (po spolu, ki mu je bil pripisan ob rojstvu) kličejo »gospod«, uspel ostati dovolj trden, da bo prenesel vse krutosti, s katerimi ga soočajo predvsem konservativni moški predstavniki višjega sloja v bolj tradicionalnih odsekih nepalske družbe. Vprašanje spola ni v ospredju, se pa v majhnih opazkah ob strani pojavlja skozi skoraj ves film. Zgodba, ki je navdihnjena po resničnih dogodkih, razkriva,

kako globoko lahko sežejo lovke tistih (ne spletnih) vplivnežev v družbi, ki jim je bolj malo mar za ljudi, razen če gre za njih same.

Razpuščanje vladarja

(Ivan Salatić, Črna gora, Srbija, Hrvaška, Francija, Italija, 2025, 93')

Zgodovinska kostumska drama v središču postavlja črnogorskega pesnika in vladarja iz 19. stoletja škofa Morlaka ter njegovega zvestega služabnika, ki pravi, da je njegov gospodar »prebral že mnogo knjig in napisal velika dela, ki jih ne bomo nikoli prebrali«.

Nekega dne umetnik zboli, zato se iz z vojno opustošenega območja odpravi na zdravljenje v južno Italijo, kjer se izkaže, da ljubezen njegovega služabnika morda presega meje izkoriščevalsko-službenega odnosa, ki lahko preraste v nasilje. Pripoved je resda navdihnjena z resničnimi dogodki in osebnostmi, kot je Petar II. Petrović – Njegoš, ampak je v resnici izmišljena.

Iz ničelne točke

(več avtorjev, Palestina, Francija, Katar, Jordanija, 2024, 115')

Omnibus je sestavljen iz 22 kratkih filmov različnih ustvarjalcev, ki v času genocida živijo v Gazi in življenje prelivajo na film. Raztezajo se vse od dokumentarnih, igra-

nih, animiranih pa do eksperimentalnih filmov, ki so dolgi vsak po le nekaj minut in prikazujejo življenje na vedno bolj izbrišanem področju, ki mu nenehno grozi novo bombardiranje. Čeprav živijo v težkih razmerah, so dela prepredena z upanjem in poskusi, da bi njihovo življenje teklo čim bolj normalno in človeka vredno, s tem pa ponujajo predirljiv vpogled v življenje onkraj barikad.

Prisluhni glasovom

(Jean-Baptiste, Belgija, Francija, Francoska Gvajana, 2024, 77')

Najsi gre za mulce v Franciji ali mulce v Francoski Gvajani, večini je najpomembnejše, da se lahko zabavajo s prijatelji in nosijo najnovejšo superge. V filmu sledimo trinajstletnemu Melricku, ki živi v Franciji, a se med poletjem odpravi na počitnice k babici v Gvajano, kjer je še vedno občutiti posledice nekdanjega kolonialističnega sistema. Poudarjeno estetizirana fotografija v počasnem teku dogodkov je svoje priznanje že prejela na festivalu v Locarnu. Še kakšno pa bi lahko dali tudi piscem glasbe, ki še poudari trenutke, ujete na

živahnih ulicah mesta ali v atmosferičnem, skoraj pravljичnem ambientu džungle, zaradi katerih pozabimo na intimne viharje zgodnjega najstnika.

Generacije podob

(Johannes Gierlinger, Albanija, Avstrija, 2025, 103')

Kolaž arhivskih posnetkov je rezultat raziskovanja albanskih filmskih arhivov, ki jasno prikazuje nek drug, že preživet čas, katerega dogajanje še vedno resonira v sedanjosti. Še vedno je zaznati obris komunistične diktature, čeprav gre na videz za kapitalistično demokracijo. Brez dodatne razlage film pušča gledalcu, da razumevanje in kontekst sam pri sebi v smiselno celoto zloga sproti, vsak naslednji posnetek je zato nov košček mozaika, ki se mimogrede sestavlja. “

Glasna tišina

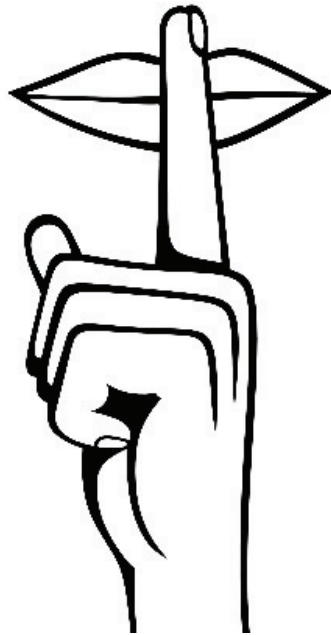
Goran Lukić

grafika: vecteezy

Vem, da Pia nestrpno čaka, da ji oddam tokratni zbir besed. A ne gre tako enostavno. Pogled vedno znova šiba proti dvema papirjema na mizi, iz katerih se šopiri beseda »zavržem«. Tožilka je zavrnila kazensko ovadbo policijske postaje zoper delodajalca, ki delavcem ni plačeval socialnih prispevkov, ker je iz izpisa poslovnega registra ugotovila, da je bil zoper družbo vpisan začetek postopka za izbris iz sodnega registra. Kazenska ovadba je bila sicer poslana leta 2022. Sklep o zavržbi pa je bil spisan aprila 2025. Ne bom olupševal. Ne bom skrival. Veliko je frustracij, ko bereš takšne sklepe o zavržbi ali ko poslušаш glavno inšpektorico za delo, ki javno govori o leto dni trajajočem nadzoru. Veliko je frustracij, ko ti delavec pri 39-ih letih reče, da preprosto ne zmore več delati, da je preveč uničen od dela, in ko mu moraš razlagati, kaj to zanj pomeni, če ga bodo poslali v invalidsko penzijo z devetimi leti uradne delovne dobe. Revščina. Revščina v zdravju, revščina v denarnici. Veliko je frustracij, ko od istega delavca poslušam, kako je na delu padel z višine, nakar ga je delodajalec prepričeval in ga na koncu prepričal, da naj na urgenci reče, da se je poškodoval doma. No, da ne bom samo jamral, ob zadnjih javnih poročanjih o izkoriščanju delavcev in delavk sem ob komentarjih nanje izvedel, da naj bi vlekel nekaj tisoč evrov debelo sindikalno plačo.

In to mi je res idiotsko. Ne, to pisarjenje, da se mastim z nekaj tisoč evri sindikalne plače, to sploh ni vredno nobenega komentarja. Ampak, kako lahko nekdo pride od prikaza izkoriščanja delavk in delavcev do takega komentarja? Ja, saj vem, da ne smem takšnih komentarjev kar

napihnniti v balon, vendar pa vseeno že leta redno poslušam tisto: »Kaj ste pa naredili za delavce?« Saj veste. Vi. Tisti tam. Ja, tisti tam, ki primeroma »služite na tisoče evrov mesečno na račun delavcev«. Kako enostavno je to spisati in vreči v spletno vesolje. Računalnik, telefon, minuta – in pošlješ. Ampak res mi absolutno ni jasno, čemu? Tudi ta oseba, ki piše takšne zadeve, je delavec, ki zagotovo ima občasno kakšne težave na delovnem mestu. In kaj bo ta

oseba naredila takrat? Kam bo šla ta oseba? Me prav zanima.

Vem, da s takšnimi spletnimi troli resnično ni vredno polemizirati, ker je to, kot da bi ogenj gasil z bencinom. Dosti o teh spletnih trolih, začasni izbruh frustracije končan.

Potem pa se pri nas na Delavski svetovalnici oglasi gospa, ki je čistila in si pri čiščenju uničila zdravje. Čeprav je jasno, da si je uničila zdravje zaradi dela, kar potrjujejo tudi diagnoze, ji poklicne bolezni niso

potrdili. Njena osebna zdravnica je tudi podala naprej predlog za invalidnost. Tudi to so ji zavrnil. Delodajalec je delavki vmes dal jasno vedeti, da ji zaradi njene »pogoste bolniške« ne bo podaljšal pogodbe o zaposlitvi. In je tudi ni. Ker ima gospa »zgolj« začasno prebivanje, ji tudi ne pripada denarna socialna pomoč. In kje bo pristala? V vicah med izteklimi denarnim nadomestilom na Zavodu za zaposlovanje in daljnimi pogoji za upokojitve. Kje so zdaj vsi ti spletni troli, da malce bolj produktivno uporabijo svoj čas in usmerijo svoj čas in energijo v to, da odgovorne zasipajo z vprašanji, kako je to možno? Kako je možno, da gospa, ki je leta in leta delala, skorajda dobesedno dala svoje zdravje delodajalcu, na koncu pristane na čistini brez sredstev za preživetje?

Potem pa se pri nas oglasi gospod, ki mu delodajalec nekaj mesecev ni izplačeval plač. Ko kontaktiramo delodajalca, nas skoraj dobesedno pošlje k vragu. Ko pogledamo podatke o podjetju, vidimo, da so njegove finančne številke v rdečem. Seveda bo kmalu sledil bodisi stečaj podjetja bodisi kar izbris podjetja, pred tem se bo ta delodajalec skoraj zagotovo »potrudil« in našel kakšno X osebo nekje daleč, ki bo namesto njega postala uradni zastopnik firme. Prepričan sem, da je to takšnemu delodajalcu enostavna rutina. Kje so zdaj vsi ti spletni troli, da malce bolj produktivno uporabijo svoj čas in usmerijo svoj čas in energijo v to, da odgovorne zasipajo z vprašanji, kako je to možno? Kako je možno, da takšen delodajalec oziroma kar takšni delodajalci tako enostavno kršijo osnovne pravice delavcev in se potem še potuhnjeno odstranijo iz uradnih evidenc in počakajo, da gre firma po »naravni poti« v stečaj ali/in izbris? Kako je možno, da se takšen delodajalec, takšni delodajalci, takšen vzorec delovanja potem celo ponovi, ponovijo?

No, mogoče pa preveč pričakujem od vseh teh spletnih trolov, ki si vzamejo čas za komentarje, ki nimajo veze z realnostjo, ignorirajo pa realnost. Definitivno pa še vedno od vseh odgovornih pričakujem odgovore na vsa zastavljena vprašanja. In zagotovo nisem edini, ki se to sprašuje. In prav tukaj, med vsemi temi nevidnimi, neslišnimi, ki se tudi sami v tem trenutku sprašujejo ista vprašanja, kot se jih sam, je ta velika količina še neuporabljenega upanja, da se kaj spremeni.

Kajti (ne)odgovorne institucije se hranijo s tišino, ki jim govori, da je pač vse v redu. A ni. Daleč od tega. ☞

Rusija in ZDA skupaj proti dekadenci Zahoda

Simon Smole

foto: wikimedia

Rusija se pod predsedovanjem Vladimirja Putina svetu predstavlja kot »mednarodna konservativna sila«. Putin se pogosto sklicuje na tradicionalne vrednote kot na vir »mehke moči«. Na tej podlagi se povezuje s podobno mislečimi strankami in organizacijami drugod po svetu, predvsem v državah vzhodne Evrope. A vsaj kar se tiče retraditionalizacije družbe, je po zmagi Trumpa v ZDA vrednostno vse bližje tej siceršnji nasprotnici. Ne čudi, da sta se državi začeli tudi diplomatsko zbliževati. Se bosta obe veliki sili kmalu skupaj borili proti »dekadentnemu Zahodu«, ki ga predstavlja predvsem liberalni del Evrope?

Razlika med državama, ko gre za indoktriniranje z nazadnjaškimi vrednotami bodočih državljanov, je manjša, kot bi si mislili. Vladimir Putin je javno razglasil 17 ruskih vrednot, ki naj bi v ruskih ljudeh zakoreninile biološki determinizem in tradicionalno družinsko življenje. Nekaj podobnega je mogoče prebrati v Projektu 25, ki ga je pripravilo mislišče Heritage Foundation v sodelovanju z več kot sto konservativnimi skupinami. Nekatera stališča iz dokumenta je za svojo predvolilno kampanjo prevzel tudi Trump. Dokument predlaga »ohranitev svetopisemske utemeljene in s sociološkimi dejstvi podprte opredelitve zakonske zveze in družine«.

Ruski portal Meduza poroča, da bodo z naslednjim šolskim letom vse šole v Rusiji ponudile nov izbirni predmet, imenovan »družinska ura«. Sodeč po uradnem opisu vsebine je cilj predmeta mladim privzgojiti »tradicionalne ruske duhovne in moralne vrednote – vključno z vrednoto močne družine«. Demografska politika je ključna,

ko gre za volitve in vojne. Tako učbeniki za 5.–9. razred pokrivajo teme, kot so generacijska kontinuiteta in prednosti velike družine. Učencem je potrebno vcepiti misel, da: »Več kot nas je, močnejši smo.« V učbeniku najdemo poglavje o častnem nazivu »matere herojke«, ki ga podelijo materam z deset ali več otroki – in o tem, kako naj družine vzgajajo »domoljube«. Poglavje je namenjeno tudi moškim in ženskim stere-

otipom, kot so prikazani v umetnosti in literaturi: »Moški v knjigah in pravljičah poosebljajo moč, pogum in željo po zaščiti in pomoči drugim. Ženske pa izražajo nežnost, skrb in sposobnost negovanja.«

O moralnem vedenju v partnerskih odnosih se po ruskih regijah organizira tematske dogodke, namenjene predvsem mladim ženskam. Cilj teh propagandnih dogodkov je dekleta posvariti, da so predporočni spolni odnosi, splav in kontracepcija zlo. V imenu domovine naj punce »zaščitijo svojo čistost« in se poročijo z ruskim mužikom, ki mu bodo rojevale ruske patriote. Na fakultetah so pri uri sociologije študentom naročili, naj napi-

šejo eseje, v katerih zagovarjajo tezo, da je splav enak umoru. Nato so prikazali risanko o splavu, v kateri je bilo jasno sporočilo, da je splav umor in ga ženska ne sme nikoli storiti, sicer izgubi moralno vrednost kot človek.

V ZDA ni na tem področju nič boljše. Politike in ideje Trumpove administracije so zakoreninjene v ideologiji spolov, ki je nastala pred feminističnim gibanjem sredi 20. stoletja. Trumpova administracija uporablja enak besednjak kot ruska, izkoreninjenja »ekstremizem spolne ideologije« in »obnavlja biološko resnico«. Splav, ki je bil kot ustavna pravica določen leta 1973, je ustavni status izgubil leta 2022. Splav je zdaj prepovedan v 12 državah. Kongres ameriške zvezne države Louisiane, ki je večinsko republikanski, je sprejel zakon, ki tabletko za splav uvršča ob bok nekaterim nevarnim drogam in prepoveduje njeno posedovanje brez zdravniškega recepta. Louisiana je sedaj na seznam prepovedanih drog uvrstila sredstvi mifepriston in misoprostol, ki se pogosto uporabljata za splave. Posedovanje omenjenih sredstev brez recepta se kaznuje z zaporom do pet let in denarno kaznijo 5.000 dolarjev.

ZDA so šle še korak dlje od Rusije. Tako so centri za nadzor in preprečevanje bolezni odstranili podatke o zdravju žensk, ki so bili ključni za ozaveščanje javnosti in spodbujanje tekočih raziskav o vidikih zdravja žensk, kot so varne oblike kontracepcije. Veliko informacij o javnem zdravju je bilo umaknjenih z njihove spletne strani: smernice za uporabo kontracepcije, podrobnosti o nacionalnem dnevu testiranja za HIV za transspolne osebe in nabor vladnih raziskav, ki kažejo, da transspolni študenti trpijo zaradi večje stopnje depresije.

Ženske v ZDA večji del 20. stoletja niso imele popolne telesne avtonomije. Dostop do kontracepcije je bil omejen, prekinitev nosečnosti pa nezakonita. Ženske so do osemdesetih let prejšnjega stoletja uspele prepričati večji del ameriške družbe, da imajo enake sposobnosti in morajo uživati enake pravice kot moški. Do zgodnjih 2000-ih so med drugim naredili velike korake k doseganju enakosti v izobraževanju, izbiri poklica in reproduktivni svobodi. Zdaj se Trumpova administracija vrača k poenostavljeni in zastareli razlagi spola, ki je v ospredju tudi v Rusiji. Obe državi omejujeta pravice žensk in raznih manjšin v okoljih, kjer so te pravice že tako ali tako negotove in so rezultat zgodovinskih bojev. “

Trst v ospredju vodikove revolucije, a ne brez nasprotovanj

Ana Zupan
foto: megafon

Trst se vse bolj uveljavlja kot eno pomembnejših središč za razvoj tehnologij zelenega vodika v Jadransko-alpski regiji. V sklopu širše pobude North Adriatic Hydrogen Valley, ki povezuje Italijo, Slovenijo in Hrvaško, so v regiji stekli ambiciozni raziskovalni in infrastrukturni projekti, ki naj bi v prihodnjih letih igrali ključno vlogo pri prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo.

V središču dogajanja je Univerza v Trstu, ki v sodelovanju z Univerzo v Vidnu in partnerji iz industrije vodi več pilotnih projektov. Med njimi izstopa projekt E4H2, ki se osredotoča na povečanje učinkovitosti elektrolizatorjev, razvoj novih materialov za shranjevanje vodika ter varnostne protokole za uporabo v industriji. Projekt, ki ga z dvema milijonoma evrov sofinancira dežela Furlanija-Juljska krajina, vzpostavlja mrežo štirih specializiranih laboratorijev. Ti laboratoriji razvijajo napredne rešitve, kot so kriogene posode za shranjevanje vodika pri minus 252 stopinj Celzija ter sistemi za regulacijo tlaka in toplote, ključni za varno in zanesljivo uporabo vodika v različnih sektorjih.

Aprila letos je Trst gostil tudi drugo Evropsko doktorsko konferenco o vodiku (EPHyC), na kateri se je zbralo več kot 150 mladih raziskovalcev iz 21 držav. Konferenca, ki poteka pod okriljem organizacije Hydrogen Europe Research, je poskrbela za živahno izmenjavo idej in predstavitev najnovejših raziskovalnih dosežkov na področju vodikovih gorivnih celic, mobilnosti in infrastrukture. Dogodek je dodatno utrdil vlogo Trsta kot znanstve-

nega vozlišča na stičišču Alp in Jadrana.

Pomemben korak naprej predstavlja tudi delo podjetja McPhy Italy, ki je v Trstu uspešno zaključilo prvo fazo testiranja elektrolizatorja z močjo enega megawatta. To predstavlja pomemben napredek pri industrijski proizvodnji zelenega vodika, ki se pridobiva z elektrolizo vode ob uporabi obnovljivih virov energije. Zeleni vodik ima potencial, da nadomesti fosilna goriva v energetsko intenzivnih sektorjih, kot so kemična industrija, jeklarska proizvodnja ter promet, zlasti v težki mobilnosti.

Poleg znanstvenih in tehnoloških vidikov ima projekt pomembno geopolitično in gospodarsko razsežnost. Regija ob Tržaškem zalivu je zaradi svoje lege, torej v bližini pristanišč Koper, Trst, Benetke in Ravenna, strateško umeščena za vzpostavitev čezmejnega logističnega sistema za oskrbo z vodikom. Pobuda predvideva tudi nadgradnjo železniške infrastrukture, kar bi lahko omogočilo zeleno oskrbovalno verigo po celotnem severnem Jadranu.

A kljub številnim prednostim projekt ni brez kritik. Okoljska organizacija Greenaction Transnational, ki deluje v okviru mreže Alpe Adria Green (AAG), je maja letos od italijanskih oblasti zahtevala večjo transparentnost glede načrtovanega vodikovega središča v Trstu. Organizacija opozarja, da je javnosti na voljo le malo informacij o konkretni lokaciji, naravi in obsegu načrtovane infrastrukture. Poudarjajo, da naj bi bil center umeščen na območje, ki je bilo nekoč del vojaškega kompleksa, danes pa je že delno predelano za druge, tudi civilne namene.

AAG opozarja na možnost negativnih vplivov na okolje in zdravje prebivalstva, zlasti zaradi skladiščenja in transporta potencialno eksplozivnih plinov. Močno izpostavljajo tveganja za podtalnico, zračni prostor in obremenjenost prometne infrastrukture. Prav tako opozarjajo, da naj bi bile doslej v postopke vključene zgolj italijanske institucije, brez obveznega obveščanja slovenskih organov, čeprav bi vplivi lahko segali čez mejo.

Zaradi tega so na podlagi Espoo konvencije, ki zahteva presojo čezmejnih vplivov na okolje, pozvali Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo Republike Slovenije, naj se aktivno vključi v postopek in zahteva uradna pojasnila ter sodeluje pri presoji vplivov projekta.

Navkljub tem opozorilom pa se razvoj v Trstu nadaljuje z ambicijo, da postane model za druge evropske regije. S podporo Evropske komisije, ki v pobudo NAHV vlaga tudi s pomočjo programa Horizon Europe, si partnerji prizadevajo, da bi regija postala ena prvih »*vodikovih dolin*« na kontinentu. Načrt predvideva, da bo do leta 2030 vzpostavljena celotna vrednostna veriga – od proizvodnje do uporabe vodika v industriji, prometu in javnih storitvah.

Ali bo Trst res postal zgled za energetsko tranzicijo ali bo projekt naletel na preveč birokratskih in okoljskih ovir, bo pokazal čas. Takrat se bo tudi izkazalo, ali bo Trst v tej zgodbi odigral vlogo pionirja, z vizijo prihodnosti, ki ne temelji več na ogljiku, temveč na molekulah načeloma čiste energije, ali bo prav ta energija povzročila še več škode. **66**

Sodišča proti Trumpu, Trump proti sodnikom

Washington – Sredi maja je koalicija dvajsetih ameriških zveznih držav, večinoma demokratskih, vložila dve tožbi proti vladi Donalda Trumpa, ki je v zameno za proračunske milijarde od držav zahtevala uvedbo sporne vladne migracijske politike. Države so potezo označile kot nelegalno in dejale, da jih ima vlada za talce, v obeh tožbah pa Trumpu očitajo kršenje ameriške ustave. Denar je sicer namenjen nujnim državnim storitvam, kot so logistika, boj proti terorizmu in civilna zaščita. Proti Trumpu je sicer Kalifornija vložila že 20 tožb, država Rhode Island pa 12. Medtem pa je Trumpova administracija uvedla sankcije proti glavnemu tožilcu Mednarodnega kazenskega sodišča v Haagu, Karimu Ahmedu Khanu. Podjetje Microsoft mu je zamrznilo spletno pošto, bančne račune v Veliki Britaniji so mu blokirali, Američanom, ki delajo za sodišče, pa zagrozili, da tvegajo aretacijo, če se vrnejo v domovino. Sankcije so posledica novembrske odločitve sodišča, ki je izdalo tiralico za izraelskega premierja Benjamina Netajahuja in bivšega obrambnega ministra Joava Gallanta. ZDA sicer sodišča v Haagu ne priznavajo, Izrael pa je leta 2002 izstopil iz mednarodnega sporazuma o vladavini prava (Rimski statut). *pbs/nyt/ap*

V Bosno ameriška vojaška oprema

Washington/Sarajevo – ZDA so prejšnji teden odobrile prodajo helikopterjev AW-119Kx in pripadajoče opreme Bosni in Hercegovini. Posel med drugim vključuje tehnično in logistično podporo, njegova skupna vrednost pa je ocenjena na 100 milijonov dolarjev. Za nakup helikopterjev je zaprosila BiH. Predlagana prodaja bo po navedbah Pentagona podprla zunanje politične cilje in varnostne interese ZDA s krepitvijo varnosti partnerske države, ki prispeva k politični stabilnosti in gospodarskemu napredku v Evropi. *n1/nb*

Na Kosovu skoraj zbrali parlament

Priština – Na Kosovu je v torek propadel že 22. poskus novega sklica skupščine, po tem ko na seji niso dosegli kvoruma za formiranje Komisije za tajno glasovanje. Kosovo je tako že več kot tri mesece po parlamentarnih volitvah še vedno brez predsednika parlamenta in nove vlade. Poslanci so pred tem poskusili minulo nedeljo, pred tem pa še minuli petek. *kosovo-online/sta/nb*

Ugandski »ne« Nemčiji

Kampala – Uganda je prekinila vse vojaško sodelovanje z Nemčijo in nemškega ambasadorja Matthiasa Schauerja obtožila prevratniških dejavnosti ter podpore protivladnim skupinam. Schauer je namreč na zasebnih sestankih kritiziral spletne objave generala

AP NEWS

Vlada ameriškega predsednika Donalda Trumpa je uvedla sankcije proti glavnemu tožilcu MKS Karimu Ahmedu Khanu.

Muhoozija Kainerugabe, sicer nečaka predsednika Yowerija Musevenija. Nemčija je dolgoletna partnerica Ugande na področju vojaške logistike in tehnične pomoči. *rš/nb*

OnlyFans za zapahi

Stockholm – Uporabnikom priljubljene platforme za odrasle OnlyFans, kjer lahko vsakdo prodaja svoje spolno eksplicitne fotografije in videoposnetke, po novem strogem švedskem zakonu o prostituciji grozi zapor. Zakon, ki ga je sprejel švedski parlament in stopa v veljavo s 1. julijem, nakup tovrstne vsebine obravnava kot obliko prostitucije. Konkretno se kriminalizira pridobivanje dobička ali spodbujanje drugih k izvajanju spolnih dejanj v zameno za plačilo. Po novem bo nezakonito plačati nekomu za izvedbo spolnega dejanja na daljavo, denimo preko prenosa v živo, z namenom, da si kupec to dejanje ogleda. Zakon cilja na interakcije v živo, ki so posebej naročene. Gre sicer za obliko storitve, ki je še posebej priljubljena in dobičkonosna. Plačevanje za spolne storitve

je na Švedskem že zdaj nezakonito, kaznuje se namreč lahko z do enoletno zaporno kaznijo. Zvodništvo pa je kaznivo z največ štirimi leti zapore. *nova24/nb*

Britansko sodelovanje pri genocidu?

London – Preiskovalni novinarji Declassified UK so razkrili, da naj bi Kraljeve zračne sile (RAF) od decembra 2023 nad Gazo opravile najmanj 518 opazovalnih preletov. Prelete letal, ki so vzletala s ciprskega letališča Akrotiri, je vlada opredelila kot »aktivnosti, povezane z zajetimi talci«, pri tem pa se pojavljajo skrbi, da je britanska vojska na ta način pridobivala informacije na terenu in jih delila z Izraelom, s čimer naj bi bila soudeležena pri vojnih zločinih oziroma genocidu nad Palestinci. Letala so domnevne obveščevalne prelete opravljala tudi med premirjem in po ponovnem izraelskem bombardiranju Gaze. Število ubitih ljudi, večinoma otrok, je maja preseglo 54 tisoč. *aoav/aljazeera/nb*

LEONARDO

ZDA in BiH sta podpisali dogovor o nabavi helikopterjev AW-119Kx in pripadajoče opreme v višini 100 milijonov dolarjev.

Liamere – Re–

(samozaložba, 2025)

Brigita Gračner
foto: Liamere

Liamere je dvojec, ki deset let ustvarja na presečišču future garagea in trip-hopa. Sestavljata ga Kaja Skrbinšek na vokalu, ki deluje tudi kot solo glasbenica pod imenom Malidah, ter Andi Koglot na sintisajzerjih in programih za oblikovanje zvoka, ki ustvarja pod psevdonimom two round robins. Pred *Re-* sta v letu 2018 izdala še EP *Provinces* ter tri leta prej istoimenski album *Liamere*. Novi album je nadaljevanje kombinacije urbanih atmosfer, zlomljenih ritmov ter melanholičnega ženskega vokala. Sama omenjata, da gre za introspektivni album popotovanja osebne transformacije skozi kompleksnost ljubezenskega razmerja, preobrazbe, ki jo metaforično nakazuje tudi naslovnica z metuljem.

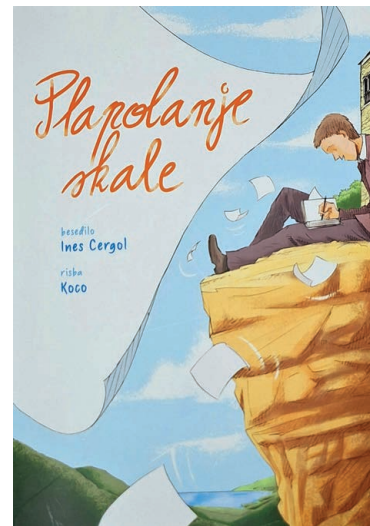
Čeprav zasedba v osnovi deluje kot duo, se je odločila za novo izdajo zvok popestriti in obogatiti ter posledično razširiti krog sodelujočih ustvarjalcev. Z violinistko Margarito Ulokino in basistom Luko Dobnikarjem sta se glasbenika povezala že za pretekle izdaje, pridružena pa sta kitarist Juan Felipe Huérfano Torres in Klemen Tehovnik ter saksofonist Primož Fleischman. Rezultat je eden od lepših zbirov popoidnih skladb na domačih tleh, album pa je do potankosti izpiljen, melodičen in zapomnljiv, senzibilen in aranžmajske detailen.

Posledično poslušanje devetih pesmi mine v momentu. Sicer so tudi sami štiklci relativno kratki, a to ni razlog za zmotno predstavo o času. Album dobesedno zapelje s spevnimi in ritmičnimi elementi. Med njimi je gotovo v ospredju nežen in dodelan vokal in njegove glavne linije, sekundarno, a nič manj pomembno za vsečne aranžmaje pa seveda sam inštrumentarij s plastenjem sintov, kitar, saksofona in godal na groovy ritmiki. Da pa je album všečen in da nekako izstopa med popoidnimi domačimi predstavniki, je zaslužno tudi to, da uhaja tudi v preteklost. Po eni strani nas v pesmi *Settle Down* spomni na žensko zasedbo All Saints in soundtrack popularnega filma *Obala*. S skladbo *Grapevines* nas lahko asociira na glasbo *David Lynch* in na seksapilno *Twin Peaks* vzdušje.

Nemogoče pa je čez večino komadov ne zaznati neke nostalgije do zlatih časov bristolskega trip-hopa in njegovih vodilnih predstavnikov Massive Attack, ki konec junija nastopijo v Gorici kot del spremljevalnega programa EPK in bi jim lahko bila Liamere odlična predskupina. Gre za podobnost predvsem po delu britanske zasedbe, ki vključuje mnoga sodelovanja z odličnimi liričnimi pevkami. Čeprav imata Liamere neko unikatnost, v tem pogledu *Re-* deluje tudi kot preporod pretekle glasbe, nekoliko pa tudi kot premiera, saj pri nas ni bilo oziroma ni veliko trip-hop zasedb, ki bi bile sposobne ustvariti nekomplikirane, a hkrati prefinjene pesmi, ki zvenijo primerljivo s svetovno produkcijo in se jih zlahka navlečeš. “

Slovenski pesnik v času fašizma

(*Plapolanje skale* - Ines Cergol, Koco, Koper: Osrednja knjižnica Srečka Vilharja, 2025)

Pia Nikolič

foto: Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper

Trend biografskih stripov, katerega vzpon se je v Sloveniji pričel leta 2018, ko so obiskovalci Slovenskega knjižnega sejma strip Ivan Cankar: podobe iz življenja izglasovali za knjigo leta, se je končno prelil tudi v obmorski del Slovenije. Svoj življenjeris je tako končno dobil prvi slovenski istrski pesnik in duhovnik Alojz Kocjančič.

Strip je nadaljevanje zgodbe, ki jo je scenaristka Ines Cergol začela v slikanici, namenjeni najmlajšim. V tem potemtakem drugem delu pa se biografija nadaljuje od Alojzovega enajstega leta, ko še kot bosonog fantič uživa brezskrbno življenje v Kubedu in se zaključi z njegovo novo mašo.

Številne kraje po Istri in severni Primorski vse tja do alpskih vrhov, je Koco upodobil z izjemno natančnostjo, kar jih dela zelo veristične. Upodobitev se je sicer lotil s črnim tušem in sivim čopičem, s katerim je na roko narisane originale tudi osenčil. Prav njegovo kadriranje, pri katerem podobe v vsakem naslednjem kvadratu gledamo iz drugega zornega kota, je pripomoglo k večji razgibanosti zgodbe. Dodatno je pripoved dinamiziral z živahnimi razporeditvami podob na straneh, kjer so mreže vsaka posebej umetnina zase. Morda pa gre celo za najbolj nežno linijo, kar jo je Koco kdaj uporabil v stripu. Podobe je izrisal realistično, razen v primeru črnosrajčnikov, ki so s hitrimi in lomljenimi potezami narisani kot nekakšne nečloveške groteskne spake.

Malo manj navdihujoč je scenarij. Scenaristka Ines Cergol se je tokrat resda prvič lotila scenarija za strip in kar se tiče informativnosti in izobraževalne vrednosti ji nimamo kaj veliko očitati. Je pa morda prav popolnjenost z informacijami vplivala na to, da se mestoma dozdeva, da gre zgolj za naštevane dogodkov ali lokacij, kjer se nič zares ne razvije. Vse preveč pa je tudi napovedovanja, pri čemer protagonist v enem oblaku napove, kaj se bo zgodilo oziroma, kaj bo storil, nato pa tega morda sploh ne vidimo, čeprav bi bolje delovalo ravno obratno.

Ne najbolj premišljena je še umestitev končnih opomb, saj številke, ki se pojavljajo v oblakih in pripovednih besedilih, motijo tok branja, enako dobro pa bi delovalo, če bi prevode in dodatne obrazložitve enostavno pustili na koncu knjige, kar sicer so storili, a so jih dodatno poudarili s številkami v tekstu.

Prevodi so v končnih opombah sicer dobrodošli, saj se v stripu ne pojavlja le kubejsko narečje, ampak tudi narečje iz hrvaške Istre kot je črniško, italijanščina, latinščina in druge verzije jezikov, ki so se pred sto leti prepletali na čezmejnem področju Istre.

Obsežno 83-stransko delo je pomembna pridobitev za to kulturno področje. Branje podob je pravo popotovanje, branje besedila žal malo preveč suhoparno in površinsko, z le redkimi poslasticami ter s (pre)malo odlomki poezije. “

(Para)plezalci v ZDA

Nova sezona svetovnega pokala v paraplezanju se je začela v Salt Lake Cityju, kjer je 20. in 21. maja potekala prva tekma letošnje serije. Slovenski predstavnici Tanja Glušič in Manca Smrekar sta letošnjo sezono odlično začeli in se iz ZDA vračata z dvema srebrnima medaljama. Paraplezalci iz celega sveta so se v kvalifikacijah pomerili v devetnajstih kategorijah. Slovenske barve sta zastopali izkušeni Tanja Glušič (AK Ravne) v kategoriji B1 in Manca Smrekar (AO PD TAM Maribor) v kategoriji AU3. Po uvodnem dnevu v steni so bili znani finalisti, ki so se v finalih borili za prva odličja v letošnji, tri tekme obsegajoči seriji svetovnega pokala. Smrekar po odlični lanski sezoni tudi letos nadaljuje v svojem slogu. V kvalifikacijah v kategoriji AU3 (Amputee Upper Limb 3), ki je namenjena plezalcem z omejitvami na rokah (manjkajoči prsti ali deli prstov na eni ali obeh rokah ali omejena funkcionalnost dlani), se je slovenska paraplezalka, ki ima prirojeno dismeliijo, z višinama 63+ in 34+ uvrstila na tretje mesto. V finalu se je z dobro predstavo povzpela na drugo mesto, prvo mesto je osvojila Nemka Rosalie Schauptert. Najizkušenejša reprezentantka, gluhoslepa plezalka z aspergerjevim sindromom Tanja Glušič, si je v kvalifikacijah kategorije B1 (kategorija za plezalko z najvišjo stopnjo okvare vida), z višinama 51+ in 43 delila prvo mesto. V finalu pa se je z doseženo višino 24+ uvrstila na odlično drugo mesto. Boljša od nje je bila samo Italijanka Nadia Bredice. Naslednja tekma svetovnega pokala paraplezalce čaka 23. in 24. junija v Innsbrucku. Prvo plezalno reprezentanco pod vodstvom selektorja Gorazda Hrena so za paraplezalce v ZDA sestavljali Anže Peharc (PK FA), Lucija Tarkuš (AK Impol Slovenska Bistrica) in Timotej Romšak (PK Scena). Od slovenskih predstavnikov se je izkušeni Peharc kot edini prebil čez kvalifikacije in v polfinalu na balvanih dosegel 18. mesto. Selektor Gorazd Hren je po polfinalnem nastopu ocenil, da Peharc tokrat ni uspel najti pravega občutka za postavljene balvane.

IFSC CLIMBING

Domači paraplezalci v ameriškem Salt Lake Cityju.

Prvi slovenski naslov košarkarjev na vozičkih

V Ljubljani se je v legendarni Hali Tivoli s finalnim turnirjem končala 17. sezona regionalne lige. Parasport Slovenia je novi prvak Lige NLB Wheel. To je prvi naslov za slovensko ekipo v košarki na vozičkih. Varovanci selektorja Žiga Kobaševiča so pred skoraj 700 gledalci v Hali Tivoli za zgodovinsko titulo z 79:70 premagali osemkratne prvake lige KKI Vrbas iz Banja Luke. Enis Musić in Milan Slapničar sta za domačine dosegla po 18 točk, 16 jih je dodal David Škorjanc, 14 Nicola Favretto, 11 Haris Koduzović, 2 Matej Arh.

Optimisti na Ptuj

Na Ptujskem jezeru je pod okriljem Brodarskega društva Ranca Ptuj potekalo ekipno državno prvenstvo v razredu optimist. Šest ekip iz petih slovenskih klubov je v treh tekmovalnih dneh in vetru med 7 in 12 vozli odjadrlo kar 53 dvobojev. Finale med ekipama Pirat 1 Portorož in Olympic Izola se je končal z rezultatom 3 : 1 v korist Pirata 1, ki je tako osvojil naslov državnega prvaka. Bron je pripadel ekipi Pirat 2.

Šah za svobodo

Ženska ekipa iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig je nastopila na prvem Kontinentalnem spletnem šahovskem prvenstvu za zapornike, ki ga organizira Mednarodna šahovska zveza

FIDE. Na evropskem tekmovanju je tekmovalo 24 ekip iz številnih držav, med drugim iz Italije, Hrvaške, Španije, Norveške, Grčije, Nemčije, Islandije, Irske in zdaj prvič tudi iz Slovenije. Ekipo iz Iga so sestavljale štiri zapornice, ki že več mesecev trenirajo pod vodstvom mentorjev, tekmovanje pa je potekalo na spletni platformi Chess.com s časovno kontrolo 10 minut + 5 sekund na potezo. Prvenstvo, ki se odvija v maju na štirih različnih celinah, je nadaljevanje uspešne serije medcelinskih turnirjev, ki jih FIDE organizira od leta 2021. Do danes je v pobudi sodelovalo več kot 115 ekip iz več kot 50 držav. Gre za del pobude Šah za svobodo (Chess for Freedom), ki zapornicam in zapornikom po svetu omogoča vključevanje v šah kot sredstvo osebnostnega razvoja, izobraževanja in socialne reintegracije.

Plavalci na mednarodnih tekmovanjih

Na postajah plavalnega mitinga Mare Nostrum v Barceloni in Canetu so v preteklih dneh nastopili Primož Šenica Pavletič, Jaš Berložnik, Sašo Božkan in Katja Fain, v mitingu Banja Luka Open pa je plavala Janja Šegel. Šenica Pavletič je v Barceloni na 200 metrov hrbtno z najboljšim letošnjim časom osvojil 4. mesto, na naslednji postaji v Canetu pa je bil v isti disciplini peti. V Canetu se je pomeril še na 100 metrov hrbtno, kjer je zasedel 17. mesto. V Barceloni je odlično nastopil tudi Berložnik, ki je v finalu na 400 metrov mešano zasedel 7. mesto, pri čemer je za več kot pol sekunde izboljšal svoj osebni rekord. Dobro je plavala tudi Fain, ki se ji je finale na 200 metrov delfin izmuznil za eno mesto, na 200 metrov prosto pa je bila 12. Na tekmah v Canetu se je pridružil Božkan, ki je v sklopu priprav na evropsko prvenstvo do 23 let na 200 metrov prosto osvojil 11. mesto, na 100 metrov hrbtno je bil 16., na 400 metrov prosto 18., na 200 metrov mešano pa je tekmo končal na 22. mestu. Šegel se je v tem času mudila v Banjaluki, kjer je zabeležila tri zmage – na 100 in 200 metrov prosto ter na 100 metrov hrbtno. Izkupiček je dopolnila z drugim mestom na 50 metrov delfin.

Na ekipnem državnem prvenstvu v razredu optimist na Ptuj je slavila ekipa Pirati 1 iz Portoroža.

Trump je prehiter!

» Pred kakšnimi 40 leti so Prljavo Kazalište vreščali zdaj že ponarodelo geslo: »Zaustavite Zemljo, hoću da sidem!«, a kot kaže, je to zdaj res postalo nemogoče. Svetovni znanstveniki so namreč ugotovili, da se je zaradi burnih objav, izjav in odlokov ameriškega predsednika Donalda Trumpa, ki dnevno presenečajo cel svet in morajo zaradi njih vsi hitreje ukrepati, hitreje teči po pisarnah ter hitreje pisati, svet začel dejansko hitreje vrteti. Kot so navedli, je bila običajna hitrost na ekvatorju še leta 2023 okoli 1.600 km/h, zdaj pa se že približuje številki 2.000, zato se upravičeno bojijo, da bo kmalu nekoga »odfu*alo s planeta«, kot so se malce vulgarno izrazili, drugačne gravitacijske sile pa bodo zmotile tudi letalski promet in celo vojskovanje z droni – dober primer je »pristanek« ruskega drona v Zagrebu pred leti. Državnim vladam so že poslali enostavno priporočilo: »Privežite se!« **PRESS**

EX-PRESS

»» Mnogo desničarjev po svetu je papeža razglasilo za »woke« oziroma, da spodbuja t. i. »prebujenstvo«. In kaj je rekel takega? Da bo sledil Jezusovemu izročilu ... **PRESS**

»» Neki neznanec iz Postojne se je odločil, da bo raje zanikal podnebne spremembe, kot pa da celo življenje čisti odpadno embalažo. Lenoba včasih res ni počelo napredka. **PRESS**

»» Pa naj razume, kdor more: poslanci so množično sprejeli dodatna usposabljanja na področju nacionalne oziroma informacijske varnosti, posebej so omenili področje stikov s tujimi plačanimi agenti (tudi obveščevalnih služb). Lepo in pohvalno, a bi jih morali strokovnjaki iz Sove podučiti tudi to, da glede na debate v parlamentu sami predstavljajo največjo grožnjo nacionalni varnosti. **PRESS**

»» Janez Janša bo končno »premagal« tovariša Tita. Ko bo končal prejšnji teden podeljeni mu (deseti) mandat, bo na vrhu stranke že 36 let – leto več, kot je to uspelo Titu. Čestitke! **PRESS**

»Ukradena« država bo kmalu »naša«!

Bo SDS uspelo?

»» V SDS so se na zadnjem mitingu spet odločili, da bodo »ukradeno državo« pridobili nazaj. Ne manjka jim veliko: poleg tega, da so ministristva »prestreljena« s kadri SDS, so ji naklonjeni tudi mnogi mediji, sodniki (tudi ustavni), precejšen del zasebnega in javnega gospodarstva, državni svet, cel kup združenj kmetovalcev, anticepilci in paraupokojska društva, pa določeni zdravniki in tudi odvjetniki – skratka, kmalu država ne bo več »ukradena«, ampak samo še »naša«. **PRESS**

Stranki SDS manjka samo še malo, da dobi »ukradeno« državo nazaj.

MLADI NA FESTIVALE!

Reševanje stanovanjske problematike z drugimi sredstvi

Številni mladi po Sloveniji so se odločili, da bodo namesto dragih najemnin čez poletje svoj težko prislužen denar raje »vložili« v glasbene, filmske in druge festivale. »Tako je bolj enostavno«, pravi 31-letna Maša K. iz Hrvatinov, »na festivalih je poskrbljeno za sanitarije, hrano in prenočitev. Tudi če spimo v šotorih, je to veliko bolje kot spanje v vlažnih polkleteh, mrzlih garažah ali vročih podstrešjih. Na festivalih je poskrbljeno vsaj za osnove, mnogi tudi nudijo zdravniško, psihološko pomoč – in varnost. Pa še družimo se lahko, kakor in kolikor želimo, saj tudi tega vsak najemodajalec ne omogoča.« Kot še pravijo mladi, festivalov v Sloveniji ne manjka in so tudi primerno razporejeni po ozemlju države, tako da so dostopni, izbira pa je velika, saj naj bi bilo letos poleti ponovno okoli 150 festivalov s skupno 20 tisoč + prireditvami. »V povprečju vsak posameznik na primer v Ljubljani v poletnih mesecih lastnikom pusti vsaj kakšnih 1.500 evrov«, je jasen 21-letni Jan Z., »če pa to pretopimo v festivalske karte, so možnosti za dokaj normalno življenje poleti veliko večje, pa še kulturo sproti podpiramo. Sploh pa je to dobra rešitev za tiste mlade, ki jih lastniki vsako poletje itak vržejo iz stanovanj, da jih oddajajo turistom.«

So festivali res najboljša rešitev stanovanjske problematike? Nekateri celo omenjajo povratek Rock Otočca ...

Menda naj bi na vladi že razmišljali, da bi ustvarili posebne, »najemniške« festivale, podprte z državnim denarjem ali celo denarjem iz stanovanjskega sklada. Ko se bo vreme čez nekaj let otopilo, pa poleg poletnih računajo tudi na zimske festivale. **PRESS**

NAGRADNA IGRA KINO OTOK

Pravilne rešitve - označena polja v vseh treh sudokujih - pošljite do 3. junija 2025 na naslov:

razglednice@megafon.si

Rešitvi dodajte sledečo izjavo:

**Izjavljam, da sem seznanjen/a in se strinjam s splošnimi pogoji sodelovanja v nagradni igri "Sudoku", ki so objavljeni na spletni strani Megafon.si.*

1. nagrada:

3 vstopnice za izbrani film na festivalu Kino Otok

2. nagrada:

2 vstopnici za izbrani film na festivalu Kino Otok

3. nagrada:

1 vstopnica za izbrani film na festivalu Kino Otok

lahek

8	9		6	4	1			5
		4	9				8	
1	7		3			4		
		7	4		9			
6		1				7		9
			2		6	5		
		9			4		2	3
	1				2	9		
2			7		5		1	4

srednji

			5					8
8	2	3		4				1
				2			4	
2		7			4		8	
		8	2	7	1	3		
	6		8			4		2
	8							
7				1		8	6	9
1					7			

težji

	6		3	5			2	
				6		5		
					7			8
	4							2
	3		6	2	5		7	
1							5	
2	1		9					
		8		4				
	5			7	2		8	

KOLOFON

Časopis Megafon

Izdaja: AK NET,
telekomunikacije, d.o.o.

Prešernova ulica 4a, 6310 Izola

ISSN: 2820-5782

Tisk: Tiskarna Salomon

Naklada: 20.000

Glavni urednik: Željko Urumović

Urednica časopisa: Pia Nikolič

Oblikovanje & naslovnica:

Nejc Bahor

Lektura: Eva Brajković

E-pošta: urednik@megafon.si

**Ne zamudite aktualnih
vsebin časopisa,
spletne strani in televizije Megafon!**

**Prijavite se na
tedenski obvestilnik:
obvestilnik@megafon.si**

ALONSO

PISERŠE:
KUNTA

